

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ, ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОЇ СПРАВИ
ТА ТУРИЗМУ
Кафедра менеджменту**

Вікторія ГОРБАНЬОВА

ІНВЕСТУВАННЯ

*Методичні рекомендації
для практичних занять та самостійної роботи здобувачів*

ОДЕСА
2024 рік

УДК 330.322

*Рекомендовано вченою радою Міжнародного гуманітарного університету
(протокол №1 від 30.08.2024)*

Рецензенти:

Д.е.н., професор, зав. каф. економіки, права та управління бізнесом ОНЕУ
Андрій АНДРЕЙЧЕНКО

Д.е.н., професор, зав. каф. фінансів ОНЕУ Марина СЛАТВИНСЬКА

Горбаньова В. О.

Інвестування: методичні рекомендації для практичних занять та самостійної роботи здобувачів (Електронне видання)/; В. О. Горбаньова, кафедра менеджменту Міжнародного гуманітарного університету. – Одеса., 2024 – 66 с.

Навчально-методичні рекомендації з курсу «Інвестування» розроблено відповідно до навчального плану, вони складаються з навчальної програми курсу, методичних рекомендацій з проведення практичних занять і завдань для самостійної роботи здобувачів, списку рекомендованої літератури. Матеріали призначено для студентів факультету менеджменту, готельно-ресторанної справи та туризму, які здобувають другий (магістерський) рівень вищої освіти за спеціальностями 073 Менеджмент, 028 Менеджмент соціокультурної діяльності, 241 Готельно-ресторанна справа, 242 Туризм і рекреація, 181 Харчові технології, 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок.

ЗМІСТ

1	Опис навчальної дисципліни.....	4
2	Заплановані результати навчання	5
3	Структура та тематичний план навчальної дисципліни	6
4	Програма навчальної дисципліни	4
5	Практичні заняття та завдання для самостійної роботи.....	12
6	Рекомендації до написання та оформлення рефератів.....	47
7	Питання для підготовки до заліку	60
8	Форми підсумкового контролю успішності здобувачів.....	62
9	Критерії оцінювання	63
10	Шкала оцінювання за ECTS	64
11	Список рекомендованої літератури.....	65

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Ефективна діяльність підприємств в довгостроковій перспективі, забезпечення високих темпів їх розвитку і підвищення конкурентноздатності в значній мірі визначаються рівнем їх інвестиційної діяльності. Комплекс питань, пов'язаних із здійсненням інвестиційної діяльності підприємства, потребує достатньо глибоких знань теорії і практичних навичок в прийнятті управлінських рішень для обґрунтування інвестиційної стратегії, вибору ефективних її напрямків і форм розробки цілеспрямованої програми реального інвестування і формування збалансованого портфеля фінансових інвестицій.

Мета та завдання навчальної дисципліни “Інвестування” полягає в визначенні суті інвестиційного процесу на всіх його стадіях, методології складання проектно-кошторисної документації та забезпечення необхідними ресурсами.

Предметом навчальної дисципліни є вивчення загальних норм обґрунтування доцільності інвестицій з розрахунками їх ефективності за різними методами.

Студенти повинні знати сутність інвестиційних процесів, зміст основних понять, соціальні програми інвестування, види інвестицій, зміст та процеси інвестиційної діяльності.

Студенти повинні вміти планувати та прогнозувати інвестиції, використовувати засоби та інструменти інвестиційної діяльності, знаходити резерви для інвестування, аналізувати та обґрунтовувати доцільність інвестицій.

Перед початком виконання практичних робіт необхідно вивчити теоретичний матеріал відповідних розділів програми курсу та ознайомитися з даними методичними вказівками. При виконанні практичних робіт треба дотримуватися таких вимог:

- роботу потрібно виконувати в окремому зошиті;
- оформлення – титульний лист, на якому вказується назва дисципліни, група, прізвище, ініціали студента та номер варіанту;
- записати умови задач, виконати їх з наведенням необхідних формул з короткими поясненнями.
- наприкінці кожної задачі треба написати відповідь або зробити висновок, а по закінченню – зробити загальний висновок з роботи.
- писати треба фіолетовою, синьою або чорною пастою, розбірливо та охайно.

Студенти виконують практичні роботи за варіантом, який відповідає номеру у навчальному журналі.

Самостійне вивчення окремих питань з використанням цих методичних рекомендацій і літератури, яку необхідно використовувати для вивчення дисципліни з обов'язковим коротким конспектуванням у виді опорних конспектів. Самостійна робота передбачає підготовку студентів до практичних занять, контрольної роботи, виконання розрахункових завдань.

Підсумковий контроль здійснюється у формі заліку. При підготовці до практичного заняття студент повинен опрацювати лекційний матеріал, підготувати відповіді на питання. Перелік питань надається.

Призначення методичних вказівок - допомогти студентам в самостійному опрацюванні матеріалу з предмету. Це допоможе систематизувати і раціоналізувати роботу по вивченню матеріалу.

Організація самостійної роботи студентів має впровадження в діяльність таких прийомів роботи:

- смислової переробки текстів, закріплення навчального матеріалу, виділення в ньому законів, усвідомлення узагальнених способів вирішення завдань, прийоми короткого, найбільш раціонального запису (виписки, плани, тези, конспекти, загальні прийоми робіт з книгою); загальні прийоми запам'ятовування; зосередження уваги, що опираються на використання

студентами різних видів самоконтролю, поетапну перевірку своєї роботи, загальні прийоми пошуку додаткової інформації (роботи з бібліографічними довідками, каталогами, словниками).

При опрацюванні лекції необхідно прочитати її, вивчити основні визначення, терміни та формули, відповісти на контрольні запитання, які є після кожної лекції. Якщо виникли питання, більш щільно розібрати їх за літературою, яка вказана у чинній методиці, або звернутися за консультацією до викладача.

2. ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Дисципліна «Інвестування» викладається для студентів денної та заочної форм навчання. При викладанні використовуються класичні підходи та сучасні публікації фахівців з інвестування.

Метою вивчення дисципліни є оволодіння теоретичними знаннями і практичними навичками з проблем управління інвестиціями, формування у студентів знань і навичок із розроблення інвестиційної стратегії підприємства, аналізу інвестиційної привабливості проектів, методів оцінки їх ефективності, ризиків, ліквідності, формування інвестиційного фінансового портфеля та програм реальних інвестицій підприємства, що передбачає управління вкладенням капіталу в усіх його формах у різноманітні об'єкти із використанням найбільш ефективних інструментів господарської діяльності з метою отримання прибутку, а також досягнення соціального ефекту, зростання вартості активів та власного капіталу. Дисципліна «Інвестування» вивчає спрямування інвестицій на умовах врахування факторів часу, ризику та ліквідності. Оновлення виробництва та залучення іноземних інвесторів вимагають покращення керованості при виборі об'єкту інвестування у швидко мінливих умовах зовнішнього середовища та обмеженості ресурсів організації.

Завданнями вивчення дисципліни є теоретична та практична підготовка студентів з питань:

- економічна сутність та форми інвестицій підприємства;
- сутність, функції та методичний інструментарій інвестицій;
- сучасні методи оцінки та прогнозування інвестиційного ринку;
- розробка інвестиційної стратегії підприємства;
- визначення основних підходів до формування інвестиційних рішень з вибору напрямів та інструментів інвестування;
- правила прийняття рішень щодо реальних інвестиційних проектів підприємства;
- методи оцінки ефективності, ризиків, ліквідності окремих реальних проектів та фінансових інструментів, що є об'єктами інвестування;
- формування інвестиційної програми та інвестиційного портфеля підприємства, їх оцінка та оптимізація;
- оперативне управління інвестиційною програмою та інвестиційним портфелем підприємства.

3. СТРУКТУРА ТА ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	ауд.	у тому числі				усьог о	ауд .	у тому числі			
			лекції	пр. сем.	лаб.	сам. раб.			лекції	пр. сем.	лаб .	сам. раб.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Методологічні засади інвестування												
Тема 1. Сутність, мета та функції інвестування	14	4	2	2		10	14	2	2			12
Тема 2. Інвестиційна стратегія підприємства	16	6	2	4		10	14	2		2		12
Тема 3. Методологічні засади та методичний інструментарій інвестування	14	4	2	2		10	14					14
Тема 4. Оцінка та прогнозування розвитку інвестиційного ринку	16	6	4	2		10	18	4	2	2		14
Тема 5. Інвестиційні ресурси підприємства	14	4	2	2		10	18	4	2	2		14
Тема 6. Правила прийняття інвестиційних рішень	16	4	2	2		12	12					12
<u>Разом за змістовим модулем I</u>	90	28	14	14		62	90	12	6	6		78
Змістовий модуль 2. Управління інвестиційною діяльністю підприємства												
Тема 7. Управління реальними інвестиціями підприємства	10	4	2	2		6	12	2	2			10
Тема 8. Формування програми реальних інвестицій підприємства	8	2	2			6	10					10
Тема 9. Управління реалізацією та ризиками інвестиційних проектів	10	4	2	2		6	10					10
Тема 10. Особливості управління інноваційними інвестиціями підприємства	12	4	2	2		8	10					10
Тема 11. Управління фінансовими інвестиціями підприємства	14	6	2	4		8	14	4	2	2		10
Тема 12. Управління портфелем фінансових інвестицій підприємства	12	4	2	2		8	12	2		2		10
Тема 13. Управління іноземними інвестиціями	12	4	2	2		8	10					10
Тема 14. Інвестування в галузі	12	4	2	2		8	12					12
<u>Разом за змістовим модулем II</u>	90	32	16	16		58	90	8	4	4		82
<u>Усього годин</u>	180	60	30	30		120	180	20	10	10		160

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ (СЕМІНАРСЬКИХ) ЗАНЯТЬ

№ З/п	Назва теми	Кількість годин денне відділення	Кількість годин заочне відділення
1.	Тема 1. Сутність, мета та функції інвестування ПЗ 1 <i>теоретичне</i> «Суть і основні поняття інвестування » ПЗ 2 <i>теорія та тести</i> «Сутність та основні поняття інвестиційної діяльності підприємств. Інвестиційна сфера економіки.»	2	
2.	Тема 2. Інвестиційна стратегія підприємства ПЗ 3 <i>теоретичне</i> «Інвестиційна стратегія. Прогнозування та планування» ПЗ 4 <i>розрахункове</i> «Оцінка інвестиційної привабливості фірми»	4	2
3.	Тема 3. Методологічні засади та методичний інструментарій інвестиційного менеджменту Тема 4. Оцінка та прогнозування розвитку інвестиційного ринку ПЗ 5 <i>теоретичне</i> – «Інвестиційний ринок».	2	
4.	Тема 5. Інвестиційні ресурси підприємства ПЗ 6 <i>розрахункове</i> «Розрахунок показників використання основних фондів»	2	2
5.	ПЗ 7 <i>розрахункове</i> «Виробничі інвестиції підприємств»	2	2
6.	Тема 6. Правила прийняття інвестиційних рішень ПЗ 8 <i>розрахункове</i> «Розрахунок показників використання обігових фондів»	2	
7.	Тема 7. Управління реальними інвестиціями підприємства Тема 8. Формування програми реальних інвестицій підприємства ПЗ 9 <i>теоретичне</i> Управління реальними інвестиціями.	2	
8.	Тема 9. Управління реалізацією та ризиками інвестиційних проектів ПЗ 10 <i>теоретичне</i> Управління інвестиційними ризиками	2	
9.	Тема 10. Особливості управління інноваційними інвестиціями підприємства ПЗ 11 <i>теоретичне</i> Управління інноваційними інвестиціями підприємства	2	
10	Тема 11. Управління фінансовими інвестиціями підприємства ПЗ 12 <i>розрахункове</i> «Розрахунок показників прибутковості та основні фінансові інструменти»	4	2
11	Тема 12. Управління портфелем фінансових інвестицій підприємства ПЗ 13 <i>розрахункове</i> « Визначення ділової репутації фірми»	2	
12	Тема 13. Управління іноземними інвестиціями ПЗ 14 <i>теоретичне</i> Управління іноземними інвестиціями	2	
13	Тема 14 Інвестування в сфері діяльності ПЗ 15 <i>теоретичне</i> - Індивідуальне завдання - Захист рефератів	2	2
	Разом	30	10

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ № 1. МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ІНВЕСТИВАННЯ

Тема 1. Сутність, мета та функції інвестування

Поняття інвестицій та інвестиційної діяльності підприємства. Роль інвестицій у забезпеченні ефективного стратегічного розвитку підприємства та зростання його ринкової вартості. Поняття валових та чистих інвестицій. Класифікація інвестицій підприємства за об'єктами інвестування, характером участі в цьому процесі, періодом інвестування та іншими ознаками. Сучасні форми державного регулювання інвестиційної діяльності підприємств в Україні. Суб'єкти інвестування, їх основні типи. Поняття інвестування як професійної діяльності і наукового напрямку. Основна мета інвестування, її підпорядкованість стратегії економічного розвитку підприємства.

Основні завдання інвестування. Забезпечення високих темпів економічного розвитку підприємства за рахунок ефективної інвестиційної діяльності, максимізації доходів (чистого грошового потоку), мінімізації інвестиційних ризиків підприємства, забезпечення проектних параметрів реалізації інвестиційних програм тощо.

Тема 2. Інвестиційна стратегія підприємства

Поняття інвестиційної стратегії підприємства. Зв'язок інвестиційної стратегії із загальною стратегією економічного розвитку підприємства.

Основні етапи процесу формування інвестиційної стратегії підприємств. Визначення горизонту стратегічного планування інвестиційної діяльності, формування її стратегічних цілей, обґрунтування стратегічних напрямів інвестиційної діяльності, стратегії формування інвестиційних ресурсів; структурування реалізації стратегії за періодами та іншими кількісними параметрами.

Оцінка інвестиційної стратегії підприємства за критеріями відповідності загальній стратегії його економічного розвитку, внутрішньої збалансованості її розділів, узгодженості із зовнішнім інвестиційним середовищем, урахування впливу факторів зовнішнього інвестиційного середовища, ресурсного потенціалу підприємства, рівня інвестиційного ризику, проектної результативності тощо.

Оптимізація співвідношення різних форм інвестування за окремими етапами реалізації його інвестиційної стратегії, виходячи із профільного спрямування діяльності підприємства, стадії його життєвого циклу, розміру, стану кон'юнктури окремих сегментів інвестиційного ринку тощо.

Тема 3. Методологічні засади та методичний інструментарій інвестування

Концепція оцінки вартості грошей у часі. Методичний інструментарій визначення майбутньої і теперішньої вартості чистого грошового потоку від інвестиційної діяльності. Інфляція та її вплив на результати інвестиційної діяльності. Номінальна та реальна вартість чистого грошового потоку від інвестиційної діяльності. Врахування фактору інфляції при формуванні необхідного рівня доходності інвестицій. Інфляційна премія та методи її розрахунку.

Поняття інвестиційних ризиків. Класифікація інвестиційних ризиків за окремими ознаками. Поняття систематичного та несистематичного інвестиційних ризиків. Методичний інструментарій кількісної оцінки рівня інвестиційних ризиків. Премія за ризик та методи її розрахунку.

Модель оцінки капітальних активів, основні допущення щодо її використання. Лінія надійності інвестиційного ринку, методи оцінки необхідного рівня доходності інструменту інвестування, виходячи з рівня систематичного ризику. Поняття ліквідності інвестицій. Класифікація інвестицій підприємства за рівнем ліквідності.

Тема 4. Оцінка та прогнозування розвитку інвестиційного ринку

Поняття інвестиційного ринку. Класифікація видів та сегментів інвестиційного ринку. Характеристика окремих видів та сегментів інвестиційного ринку України на сучасному етапі. Методи поточного спостереження кон'юнктури інвестиційного ринку.

Поняття моніторингу інвестиційного ринку та принципи його організації на підприємстві. Основні параметри інвестиційного ринку, що спостерігається, зв'язок напрямів і особливостей інвестиційної діяльності підприємства з ними. Методи аналізу поточної кон'юнктури інвестиційного ринку. Прогнозування кон'юнктури інвестиційного ринку; основні етапи та методи його здійснення.

Поняття інвестиційної привабливості галузей економіки. Методичні засади дослідження інвестиційної привабливості окремих галузей економіки. Система основних показників, що характеризують інвестиційну привабливість галузей економіки.

Поняття інвестиційної привабливості регіонів. Методичні засади дослідження інвестиційної привабливості окремих регіонів. Система основних показників, що характеризують інвестиційну привабливість регіонів. Поняття інвестиційної привабливості окремих підприємств.

Методичні засади дослідження інвестиційної привабливості окремих підприємств. Система основних характеристик і показників інвестиційної привабливості окремих підприємств. Стадія життєвого циклу, реальна вартість і структура сукупних активів, фінансовий стан, стан управління боргами, ринковою вартістю підприємства.

Тема 5. Інвестиційні ресурси підприємства

Поняття інвестиційних ресурсів підприємства. Класифікація, форми залучення інвестиційних ресурсів. Завдання та основні етапи розробки політики формування інвестиційних ресурсів підприємства.

Методичні засади розробки політики формування інвестиційних ресурсів підприємства. Визначення загальної потреби в інвестиційних ресурсах. Особливості розрахунку потреби в інвестиційних ресурсах підприємства для здійснення реальних та фінансових інвестицій.

Сучасні методи фінансування окремих інвестиційних проектів і програм – повне самофінансування (за рахунок внутрішніх джерел формування інвестиційних ресурсів), акціонування, кредитне фінансування, фінансовий лізинг і селенг, змішане фінансування.

Оптимізація структури джерел формування інвестиційних ресурсів за формами залучення і видами. Поняття вартості інвестиційних ресурсів. Середньозважена вартість інвестиційного капіталу. Оцінка вартості внутрішніх та зовнішніх джерел залучення власного капіталу для інвестицій. Методи оцінки вартості джерел позикового капіталу.

Тема 6. Правила прийняття інвестиційних рішень

Методичні підходи оцінки й відбору реальних інвестицій. Методи оцінки ефективності проектів реальних інвестицій. Критерії ефективності реальних інвестиційних проектів – чистий приведений дохід, індекс дохідності, період окупності, внутрішня норма дохідності та ін., порядок їх розрахунку. Взаємозв'язок окремих показників оцінки ефективності реальних інвестицій. Особливості оцінки ефективності незалежних і альтернативних проектів реальних інвестицій.

Обґрунтування інвестиційних рішень про заміну капітальних активів у зв'язку з вибором «покупка-лізинг». Методи оцінки ліквідності реальних інвестиційних проектів. Вплив показників ліквідності на прийняття інвестиційних рішень

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ № 2 УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

Тема 7. Управління реальними інвестиціями підприємства

Роль реального інвестування в розвитку підприємств. Характеристика основних форм реальних інвестицій підприємства – придбання цілісних майнових комплексів, нове будівництво, реконструкція, модернізація, придбання окремих видів матеріальних та нематеріальних активів тощо. Методичні засади управління реальними інвестиціями підприємства.

Основні етапи процесу управління реальними інвестиціями на підприємстві – аналіз стану реального інвестування у передплановому періоді, визначення загальної потреби в реальному інвестуванні в плановому періоді, обґрунтування форм реального інвестування;

розробка бізнес-планів реальних інвестиційних проектів, методи формування програми реальних інвестицій; управління забезпеченням реалізації окремих реальних інвестиційних проектів та інвестиційних програм.

Бізнес-план реального інвестиційного проекту, методичні засади його розробки. Зміст бізнес-плану реального інвестиційного проекту та характеристика основних його розділів – резюме, характеристика продукту (послуги), розміщення об'єкта, аналіз ринку продукту, обсяг та структура виробництва продукту (послуги), які плануються, забезпеченість випуску продукту (послуги) основними факторами виробництва, стратегія маркетингу, фінансовий план, визначення потреби в інвестиційних ресурсах та джерел її фінансування, оцінка ризиків та форми їх страхування і мінімізації, графіки реалізації проекту, аналіз беззбитковості.

Система основних показників, що входять до складу окремих розділів бізнес-плану реального інвестиційного проекту, та методи їх розрахунку. Принципи оперативного управління реалізацією реальних інвестиційних проектів. Календарний план реалізації реального інвестиційного проекту та порядок його розробки. Розподіл відповідальності і ризиків замовника та підрядчика під час реалізації інвестиційного проекту. Бюджет реального інвестиційного проекту, його види. Особливості розробки капітального бюджету. Зміст та порядок розробки поточного бюджету експлуатації реального інвестиційного проекту. Метод «гнучкого бюджету» реалізації інвестиційного проекту і принципи його розробки.

Тема 8. Формування програми реальних інвестицій підприємства

Поняття програми реальних інвестицій та принципи її формування. Основні етапи формування програми реальних інвестицій на підприємстві. Методичні підходи до відбору реальних інвестиційних проектів, що можуть включатися до програми реальних інвестицій підприємства. Критерії відбору реальних інвестиційних проектів.

Методи спряженого планування інвестиційних потреб і фінансових можливостей підприємства. Оптимізація програми реальних інвестицій підприємства.

Тема 9. Управління реалізацією та ризиками інвестиційних проектів

Побудова системи моніторингу реалізації реальних інвестиційних програм і проектів. Система основних показників моніторингу. Аналіз резервів і можливостей нормалізації ходу виконання окремих інвестиційних проектів. Необхідність оперативного коригування форм реалізації інвестиційних проектів. Критерії припинення реалізації інвестиційного проекту та «виходу» із нього. Управління інвестиційними ризиками. Методи управління інвестиційними ризиками: профілактика, мінімізація і запобігання окремим видам інвестиційних ризиків. Правила прийняття інвестиційних рішень в умовах невизначеності і ризику. Методи оцінки одиничних ризиків проектів реальних інвестицій: аналіз чутливості, аналіз сценаріїв, імітаційного моделювання за методом Монте-Карло, аналіз дерева рішень. Методи оцінки несистематичних ризиків проектів реальних інвестицій. Методи оцінки ринкових (систематичних) ризиків проектів реальних інвестицій.

Тема 10. Особливості управління інноваційними інвестиціями підприємства

Поняття інноваційних інвестицій підприємства. Характеристика основних форм інноваційних інвестицій. Мета та принципи управління інноваційними інвестиціями підприємства. Управління інноваційними інвестиціями підприємства як інструмент реалізації інноваційної стратегії. Обґрунтування основних напрямів інноваційної діяльності підприємства і потреби в інноваційних інвестиціях у плановому періоді. Порядок вибору об'єктів інноваційних інвестицій та методи оцінки їх вартості. Особливості оцінки ефективності інноваційних інвестицій.

Тема 11. Управління фінансовими інвестиціями підприємства

Цілі та умови здійснення фінансових інвестицій. Роль фінансового інвестування в забезпеченні встановлення фінансового впливу на інші підприємства, реалізації стратегічних цілей, що пов'язані з диверсифікацією операційної діяльності підприємства, забезпеченні дохідності тимчасового вільного капіталу, накопиченні інвестиційних ресурсів для реалізації реальних інвестицій. Характеристика основних форм фінансових інвестицій підприємства – вкладення в статутні фонди інших підприємств; розміщення тимчасового вільного капіталу в

дохідні інструменти грошового ринку, вкладення капіталу в дохідні інструменти фондового ринку тощо. Методичні засади управління фінансовими інвестиціями підприємства.

Основні етапи процесу розробки політики управління фінансовими інвестиціями на підприємстві – аналіз стану фінансового інвестування у передплановому періоді, визначення форм фінансового інвестування, оцінка інвестиційних якостей окремих фінансових інструментів, формування портфеля фінансових інвестицій та оперативне його коригування. Принципи й методи оцінки інвестиційної привабливості фінансових інструментів.

Характеристика основних інструментів інвестування фондового ринку України, особливості показників і методів оцінки їх інвестиційної привабливості. Рейтингова оцінка інвестиційних якостей акцій, облігацій та інших цінних паперів. Характеристика основних інструментів інвестування грошового ринку. Особливості показників і методів оцінки інвестиційної привабливості інструментів інвестування грошового ринку.

Тема 12. Управління портфелем фінансових інвестицій підприємства

Портфель фінансових інвестицій підприємства. Мета і завдання управління формуванням портфеля фінансових інвестицій підприємства. Типи портфелів фінансових інвестицій, їх характеристика. Принципи і послідовність здійснення процесу формування портфеля фінансових інвестицій підприємства. Особливості відбору інструментів інвестування до портфеля фінансових інвестицій. Акції, облігації, ощадні сертифікати та інші. Методичні підходи до мінімізації ризиків портфеля, у т.ч. через диверсифікацію фінансових інструментів.

Загальна оцінка сформованого портфеля інвестицій підприємства за критеріями дохідності, ризику та ліквідності. Оперативне управління фінансовими інвестиціями. Принципи та параметри оперативного управління портфелем фінансових інвестицій підприємства. Основні фактори впливу на ефективність фінансових інвестицій. Методи оцінки впливу на ефективність фінансових інвестицій. Організація системи моніторингу ефективності портфеля фінансових інвестицій. Обґрунтування управлінських рішень щодо реконструкції портфеля фінансових інвестицій, ефективних форм реінвестування капіталу.

Тема 13. Управління іноземними інвестиціями

Міжнародна інвестиційна діяльність. Прямі та портфельні інвестиції. Державна політика України в області іноземних інвестицій. Офшорні зони. Форми іноземних інвестицій. Пріоритетні зони для іноземних інвестицій. Фактори перешкоджання припливу іноземних інвестицій в Україну.

Тема 14 Інвестування в галузі (туристична, готельно-ресторанна, фінансова, банківська, соціокультурна сфера)

Вступ до інвестування в галузь. Сучасний стан інфраструктури галузі в Україні та світі. Основні напрями інвестування. Інвестиційна привабливість регіонів. Джерела фінансування інвестицій у сфері. Ризики інвестування. Державна підтримка інвесторів у галузі. Міжнародний досвід інвестування. Перспективи інвестування в Україні. Приклади успішних інвестиційних проєктів.

5. ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ ТА ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Практичне заняття №1

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ № 1. МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ІНВЕСТИВАННЯ

Тема 1. Сутність, мета та функції інвестування

План:

1. Поняття інвестицій та інвестиційної діяльності підприємства.
2. Класифікація інвестицій підприємства.
3. Сучасні форми державного регулювання інвестиційної діяльності підприємств в Україні.
4. Суб'єкти інвестування, їх основні типи.
5. Поняття інвестування як професійної діяльності і наукового напрямку.
6. Основна мета та завдання інвестування.

Питання до теми:

1. Розкрити економічну сутність інвестицій.
2. Визначте роль інвестицій у забезпеченні ефективного стратегічного розвитку підприємства та зростання його ринкової вартості.
3. Дати визначення інвестицій за призначенням.
4. Від яких факторів залежить обсяг інвестицій?
5. Розкрити значення інвестицій відповідно до Закону України «Про інвестиційну діяльність».
6. Навести класифікацію інвестицій підприємства за об'єктами інвестування, характером участі в цьому процесі, періодом інвестування та іншими ознаками.
7. Дати порівняльну характеристику валових та чистих інвестицій.
8. Охарактеризувати інвестиційну привабливість за видами.
9. Розкрити зміст інвестиційної привабливості окремої сфери діяльності.
10. Розкрити зміст інвестиційної привабливості окремого підприємства.
11. Перерахувати основні напрями інвестиційної політики в Україні.
12. Охарактеризувати основних суб'єктів інвестиційної діяльності.
13. Дати визначення держави, як суб'єкта інвестиційної діяльності.
14. Сучасні форми державного регулювання інвестиційної діяльності підприємств в Україні.
15. Розкрити сутність методів державного стимулювання інвестиційної діяльності.
16. Поняття інвестування як професійної діяльності і наукового напрямку.
17. Основна мета інвестування, її підпорядкованість стратегії економічного розвитку підприємства.
18. Суб'єкти інвестування, їх основні типи.
19. Охарактеризувати основні групи інституційних інвесторів.

20. Перерахувати функціональних учасників інвестиційного процесу. Навести приклади послуг інвестору, що надають інжиніринго консалтингові фірми.
21. Дати характеристику основних напрямків та об'єктів інвестування.
22. Як відбувається забезпечення високих темпів економічного розвитку підприємства за рахунок ефективної інвестиційної діяльності, максимізації доходів (чистого грошового потоку), мінімізації інвестиційних ризиків підприємства, забезпечення проектних параметрів реалізації інвестиційних програм тощо.
23. Дати характеристику діяльності суб'єктів спільного інвестування.

Практичне заняття №2

Тема: Сутність та основні поняття інвестиційної діяльності підприємств. Інвестиційна сфера економіки.

Для підготовки до заняття треба опрацювати матеріал лекцій №1-2, дати відповіді на тестові контрольні питання. Заняття складається письмових відповідей на тести та визначення з цих тем.

Згідно з методичними рекомендаціями студент виконує роботу.

Контрольні запитання:

1. *Об'єктами інвестиційної діяльності на Україні є:*
 - а) цінні папери;
 - б) банківські ставки;
 - в) науково-технічна продукція;
 - г) цільові грошові вклади.
2. *Суб'єктами інвестиційної діяльності є:*
 - а) інвестори;
 - б) кредитори;
 - в) вкладники;
 - г) акціонери.
3. *До виробничо - господарських утворень відносять:*
 - а) акціонерні товариства;
 - б) товариства з обмеженою відповідальністю;
 - в) повні товариства;
 - г) командитні товариства;
 - д) банки.
4. *За об'єктами вкладення, інвестиції бувають:*
 - а) реальні;
 - б) фінансові;
 - в) портфельні;
 - г) внутрішні.
5. *За характером участі у справах підприємства розрізняють такі інвестиції:*
 - а) інноваційні;
 - б) прями;

- з) інтелектуальні;
- г) портфельні.

6. За періодом інвестування інвестиції поділяються на:

- а) короткострокові (на період до 1 року);
- б) середньострокові (на період до 3 років);
- в) довгострокові (на період більше 1 року).

7. За формами власності інвесторів інвестиції поділяють на:

- а) приватні;
- б) державні;
- в) іноземні;
- г) спільні.

8. За регіональною ознакою інвестиції поділяють на:

- а) внутрішні;
- б) іноземні;
- в) спільні;
- г) зовнішні.

9. Яке визначення "котирування" правильне:

- а) котирування - це встановлення курсів іноземних валют, цінних паперів, цін на біржові товари відповідно до законодавчих норм;
- б) котирування - це метод "приведення" майбутньої вартості грошей до їхньої теперішньої вартості (вартості поточного періоду);
- в) котирування - це продаж товарів на зовнішніх ринках за цінами, нижчими за витрати виробництва.

Дайте визначення:

1. Промислово - фінансовій групі (ПФГ).
2. Лізингу.
3. Портфельним інвестиціям.
4. Прямим інвестиціям.
5. Холдинговій компанії.

Що таке:

1. Венчурні підприємства;
2. Гудвіл;
3. Демпінг;
4. Диверсифікація виробництва;
5. Онкольні кредити;
6. Ліцензія;
7. Лот.

Назвіть основне правило інвестування.

Практичне заняття №3

Тема: Інвестиційна стратегія підприємств.

План:

1. Розробка стратегічних напрямків інвестиційної діяльності.
2. Етапи формування інвестиційної стратегії підприємств.
3. Джерела формування підприємницького капіталу.
4. Планування можливих ризиків.

Контрольні запитання:

1. Поняття інвестиційної стратегії і її роль у розвитку підприємства
2. Принципи і послідовність розробки інвестиційної стратегії підприємства.
3. Формування стратегічних цілей інвестиційної діяльності.
4. Обґрунтування стратегічних напрямків і форм інвестиційної діяльності.
5. Назвіть та охарактеризуйте етапи формування інвестиційної стратегії підприємства.
6. Оцінка результативності розробленої стратегії.
7. Сутність інвестиційної стратегії підприємства. Принципи її розробки.
8. Стратегічний аналіз, методи реалізації.
9. Методи прийняття стратегічних інвестиційних рішень.
10. Що таке інвестиційні ресурси? Назвіть основні форми інвестиційних ресурсів.
11. Охарактеризуйте методи розрахунку загального обсягу інвестиційних ресурсів.
12. Назвіть схеми джерела формування інвестиційних ресурсів.
13. Визначте роль банківського кредитування у фінансуванні інвестиційних проектів.
14. Охарактеризуйте державний, міжнародний, податковий, товарний інвестиційні кредити.
15. Як відбувається фінансування інвестиційних проектів шляхом надання дотацій та змішане фінансування?

Тема: Планування та прогнозування в інвестиційній сфері.

План:

1. Основні положення по проектуванню підприємств, будівель, споруд.
2. Стадії проектування.

Контрольні запитання

1. Охарактеризуйте зміст управління проектами.
2. Назвіть напрямки за якими здійснюється управління інвестиційними проектами.
3. Що таке інвестиційне проектування, назвіть його етапи.
4. Визначте роль інженерних досліджень у процесі розробки інвестиційного проекту.
5. Охарактеризуйте стадій розробки проекту (одностадійне, двостадійне і тристадійне проектування).
6. Охарактеризуйте три складові, які складають структуру проекту підприємства: технологічну, будівельну та економічну частини.
7. Охарактеризуйте систему техніко-економічних показників: вартісних і натуральних.

Практичне заняття №4

Тема: Оцінка інвестиційної привабливості фірм.

Мета: Навчитися оцінювати інвестиційну привабливість фірм.

Методичні вказівки:

1. Чистий приведений дохід (ЧПД) дає узагальнену характеристику результату інвестування – абсолютну величину ефекту від реалізації інвестиції і визначається за формулою:

$$\text{ЧПД} = \text{ГП} - 1 \text{ К, де}$$

ГП – теперішня вартість грошового потоку;

1 К – сума інвестиційних коштів за проектом, що реалізується.

Індекс доходності (ІД) визначається за формулою:

$$\text{ІД} = \text{ГП} : 1 \text{ К}$$

Період окупності (ПО) базується на показникові грошового потоку, який приведений до абсолютної величини теперішньої вартості.

$$\text{ПО} = 1 \text{ К} : \text{ГП, де}$$

ГП – середньорічна величина грошового потоку за певний період, який вимірюється: для короткострокових вкладень – кількістю місяців, а довгострокових – кількістю років.

2. Розрахунки порівняльної ефективності капітальних вкладень здійснюють тоді коли треба вибрати кращий із можливих проектів.

Показником порівняльної ефективності капітальних вкладень є мінімум *приведених витрат* (В прив)

$$\text{В прив} = \text{Сі} + \text{Е}_{\text{н}} \text{ Кі} \rightarrow \min, \text{ грн., де}$$

Сі – собівартість річного випуску продукції по і-му варіанту капіталовкладень, грн.

Кі – капіталовкладення по і-му варіанту, грн..

Той проект (варіант) вважається найкращим з економічної точки зору, при якому сума приведених витрат є мінімальною.

3. Для визначення чистого дисконтованого доходу потрібно визначити капітальні вкладення та чистий прибуток, приведені до початку здійснення витрат за формулою:

$$K_{\text{прив.}} = \frac{K_1}{(1 + E_{\text{прив.}})^{2-1}} + \frac{K_2}{(1 + E_{\text{прив.}})^{3-1}} + \frac{K_3}{(1 + E_{\text{прив.}})^{4-1}}; \text{ млн.грн.}$$

$$\Pi_{\text{прив.}} = \frac{\Pi_1}{(1 + E_{\text{прив.}})^{2-1}} + \frac{\Pi_2}{(1 + E_{\text{прив.}})^{3-1}} + \frac{\Pi_3}{(1 + E_{\text{прив.}})^{4-1}}; \text{ млн.грн.}$$

де К₁, К₂, К₃- капітальні витрати по роках, грн.;

П₁, П₂, П₃ – чистий прибуток по роках, грн.;

(1 + Е_{прив})^т – коефіцієнт приведення капітальних вкладень;

Е_{прив} – норматив приведення різночасових витрат, що дорівнює 0,1 (ставка дисконту)

т – кількість років, що віддаляють затрати і результати даного року від початку розрахункового.

Задача №1

В інвестиційну компанію представлені для розгляду й оцінки бізнес-плани двох альтернативних проектів. Для дисконтування сум грошового потоку цих проектів ставки відсотка прийняті у розмірі відповідно 10 та 12%. Вихідні дані (обсяг інвестованих коштів, період експлуатації), а також грошові потоки у кожному році та розрахована їхня теперішня вартість для прикладу наведені у таблиці №1.

Таблиця №1

Показники	Альтернативні інвестиційні проекти					
	“А”			“Б”		
	Майбутня вартість	Дисконтний множник за ставки 10 %	Теперішня вартість (ст. 2 x ст. 3)	Майбутня вартість	Дисконтний множник за ставки 12%	Теперішня вартість (ст. 5 x ст. 6)
1. Сума грошового потоку (тис.грн.) 1-й рік	10000	0,909	9090	4000	0,893	3572
2-й рік	6000	0,826	4956	5000	0,797	3985
3-й рік	4000	0,751	3004	6000	0,712	4272
4-й рік	-	-	-	6000	0,636	3816
Разом :	20000	x	17050	21000	x	15645
2. Обсяг інвестованих коштів (тис.грн..)	14000			13400		
3. Період реалізації інвестиційного проекту (кількість років)	3			4		

Визначити чистий приведений дохід, індекс доходності і період окупності.

Вихідні дані для розрахунку задачі №1 по варіантам наведені в таблиці №2.
Таблиця №2

Варіанти	Проект А			Проект Б		
	Теперішня вартість тис.грн.	Обсяг інвестованих коштів тис. грн.	Період реалізації інвестиційного проекту (кількість років)	Теперішня вартість тис.грн.	Обсяг інвестованих коштів тис.грн.	Період реалізації інвестиційного проекту (кількість років)
1	17050	14000	3	15645	13400	4
2	17884	14000	3	16809	13400	4
3	18793	14000	3	17094	13400	4
4	19552	14000	3	17906	13400	4
5	17505	14500	3	16080	13600	4
6	17800	14300	3	15820	13700	4
7	18000	14500	3	16030	13900	4
8	18530	14000	3	16530	13400	4
9	18330	14200	3	16350	13600	4
10	18440	14000	3	16450	13400	4
11	14250	11400	3	12300	10800	4
12	14530	12000	3	13820	11400	4
13	14320	11300	3	12620	10700	4
14	15520	13500	3	13530	12900	4
15	16200	13500	3	13600	12900	4
16	14340	11500	3	12530	10900	4
17	17200	14000	3	15500	13400	4
18	17285	14200	3	15820	13600	4
19	18700	14000	3	13500	13400	4
20	17320	14300	3	15730	13400	4
21	14430	11200	3	12520	10600	4
22	14750	11300	3	12550	10700	4
23	18900	15200	3	16980	14600	4
24	17720	14000	3	15945	13400	4
25	17800	14200	3	15930	13600	4
26	14720	11500	3	12920	12300	4

Задача №2

Визначити найбільш економічний варіант здійснення капітальних вкладень, при таких показниках капітальних вкладень і собівартості річного випуску продукції: I варіант: K_1 _____ млн. грн. C_1 _____ млн.грн.

II варіант: K_2 _____ млн. грн. C_2 _____ млн. грн.

III варіант: K_3 _____ млн. грн. C_3 _____ млн. грн.

Оцінити при двох показниках рівня рентабельності: _____ та _____.

Вихідні дані для розрахунку задачі №2 по варіантам.

Таблиця №3

Варіант и	Капітальні вкладення, млн.грн.			Собівартість річного випуску продукції, млн.грн.			Показники рівня рентабельності	
	I варіант	II варіант	III варіант	I варіант	II варіант	III варіант		
1	110	130	160	130	115	105	0,2	0,4
2	120	140	170	135	120	110	0,3	0,3
3	130	150	180	140	125	115	0,2	0,4
4	140	160	190	145	130	120	0,2	0,4
5	150	170	200	150	135	125	0,3	0,4
6	140	160	190	145	130	120	0,2	0,3
7	110	120	150	130	120	100	0,2	0,4
8	100	120	160	135	125	110	0,2	0,4
9	110	135	155	133	123	113	0,3	0,4
10	120	130	170	145	125	115	0,2	0,4
11	110	130	190	100	125	110	0,25	0,3
12	100	130	170	100	130	120	0,2	0,4
13	145	160	210	140	130	110	0,3	0,4
14	130	155	190	135	110	125	0,2	0,4
15	100	135	155	155	135	110	0,25	0,4
16	105	125	150	145	120	100	0,3	0,4
17	148	130	110	137	125	100	0,2	0,3
18	150	180	200	140	130	110	0,3	0,5
19	135	140	170	125	115	110	0,25	0,3
20	115	140	200	135	120	100	0,3	0,4
21	115	140	150	130	110	115	0,25	0,3
22	120	140	175	135	110	120	0,2	0,4
23	130	140	170	138	150	110	0,2	0,3
24	140	160	180	155	135	100	0,25	0,3
25	100	130	175	145	115	110	0,3	0,4
26	120	185	105	135	120	105	0,2	0,3

Задача №3

Визначити чистий дисконтний дохід (ЧДД) і індекс доходності (ІД), якщо капітальні вкладення і чистий прибуток розподіляється по рокам таким чином:

	Роки		
	1 рік	2 роки	3 роки
1. Капітальні вкладення, млн. грн.			
2. Чистий прибуток, млн. грн.			

Норму дисконту прийняти рівною 10%, тобто $E = 0,1$.

Вихідні дані для розрахунку задачі №3 по варіантам.

Таблиця №4

Варіанти	Капітальні вкладення млн.грн.			Чистий прибуток млн.грн.		
	роки			роки		
	1	2	3	1	2	3
1	80	100	200	-	320	720
2	70	90	190	-	310	710
3	80	110	220	-	330	730
4	110	210	420	330	730	770
5	90	110	220	-	330	730
6	80	100	200	-	310	620
7	120	240	480	-	600	1200
8	80	100	210	-	320	720
9	70	90	180	-	300	600
10	80	105	210	-	330	660
11	80	110	220	-	320	720
12	70	95	190	-	290	590
13	80	105	220	-	320	720
14	70	100	200	-	230	500
15	90	120	250	-	350	700
16	80	100	200	-	330	730
17	70	100	200	-	350	750
18	80	110	220	-	300	600
19	70	120	220	-	280	620
20	90	130	240	-	360	680
21	80	120	210	-	320	710
22	70	95	200	-	300	700
23	95	125	200	-	270	580
24	87	120	230	-	340	760
25	90	115	210	-	330	710
26	75	100	170	-	310	730

Контрольні запитання:

1. Що таке чистий приведений дохід, індекс доходності і період окупності?
2. Який проект вважається найкращим?
3. Як визначається чистий дисконтований дохід?

4. Як визначається найбільш економічний варіант здійснення капітальних вкладень?

Практичне заняття №5

Тема: Інвестиційний ринок.

План.

1. Характеристика інвестиційного ринку.
2. Кон'юнктура інвестиційного ринку
3. Інвестиційний клімат.
4. Інвестиційна привабливість об'єктів ринку інвестицій.
5. Оцінка привабливості регіонів і планування інвестицій.

Контрольні запитання:

1. Розкрийте поняття інвестиційного ринку та визначте його характерні ознаки.
2. Які основні функції інвестиційного ринку реалізують його роль у розвитку економічної системи країни, що функціонує на ринкових принципах?
3. Наведіть класифікацію видів та сегментів інвестиційного ринку.
4. Які функції виконують первинні і вторинні інвестиційні ринки?
5. Які форми угод здійснюються на інвестиційному ринку? Які їх економічні переваги і недоліки?
6. Охарактеризуйте зміст інвестиційного попиту і пропозиції.
7. Охарактеризуйте основні складові інфраструктури ринку інвестицій.
8. У чому полягає економічна доцільність функціонування посередників на інвестиційному ринку? Дайте характеристику формам їх діяльності.
9. У чому полягають функції учасників інвестиційного ринку, які виконують допоміжні функції?
10. Що таке кон'юнктура інвестиційного ринку? Охарактеризуйте стан кон'юнктури інвестиційного ринку в Україні.
11. Охарактеризуйте інвестиційний клімат в Україні.

Запитання для самоконтролю:

1. Охарактеризуйте чинники, за якими визначається інвестиційна привабливість підприємства (регіону, галузі).
2. За якими критеріями визначається фінансово-економічний стан підприємства. Яка стратегічна мета і головні завдання інвестиційної діяльності?
3. В чому полягають загальні принципи впливу держави на інвестування економіки?
4. Прокоментуйте найбільш характерні закономірності і чинники інвестування економіки України.
5. Дайте характеристику методологічних підходів до оцінки інвестиційної привабливості регіонів.

Тема: Стадії життєвого циклу компаній та фірм.

План.

1. Обґрунтування доцільності інвестування.
2. Життєвий цикл інвестиційного проекту.

3. Умови припинення інвестиційної діяльності.

Контрольні запитання:

1. Для чого робляться інвестиційні дослідження?
2. Що таке інвестиційна стратегія?
3. Що таке інвестиційний проект?
4. Чим тактичний інвестиційний проект відрізняється від стратегічного?
5. Що таке життєвий цикл інвестиційного проекту?
6. Назвіть фази інвестиційного циклу.
7. Назвіть стадії інвестиційного циклу.
8. Що таке реінвестування?
9. Назвіть умови припинення інвестиційної діяльності.

Практичне заняття №6

Тема 5. Інвестиційні ресурси підприємства

План

1. Характеристика інвестиційних ресурсів
2. Методи формування інвестиційних ресурсів

Контрольні запитання:

1. Назвати види реальних інвестицій.
2. Назвати основні результати капітальних вкладень.
3. Навести класифікацію реальних інвестицій.
4. Охарактеризувати життєвий цикл інвестиційного проекту.
5. Охарактеризувати розвиток капітального будівництва на сучасному етапі.
6. Яким чином відбувається інвестиційне забезпечення структурної перебудови матеріального виробництва?
7. В чому полягає інвестиційне забезпечення відтворення основних фондів в умовах кризи економіки?

Практична робота

Тема: Розрахунок показників використання основних фондів.

Мета: Навчитися розраховувати показники використання основних фондів, які є джерелом розвитку виробництва.

Методичні вказівки:

Середньорічна вартість основних фондів розраховується за формулою:

$$\bar{\Phi} = \Phi_{\text{бал}} + \frac{\Phi_{\text{введ}} \cdot n_1}{12} - \frac{\Phi_{\text{вив}} \cdot n_2}{12}$$

де Φ_6 – балансова вартість основних фондів на початок звітного періоду, грн.

$\Phi_{\text{введ}}$, $\Phi_{\text{вив}}$ – вартість введених і виведених впродовж року основних фондів, грн.

n_1 , n_2 - кількість місяців використання введених і виведених впродовж року основних фондів.

Сума амортизаційних відрахувань визначається за формулою:

$$A_z = \frac{\Phi_{\text{б}} \cdot H_a}{100\%}$$

де H_a – норма амортизаційних відрахувань на відновлення основних фондів, %

Фондовіддача визначається за формулою:

$$\Phi_{\text{від}} = \frac{Q}{\Phi}$$

де Q - річний обсяг товарної (реалізованої) продукції, грн.

Фондоємкість – величина обернена фондовіддачі

Коефіцієнт інтенсивного використання обладнання:

$$K_{\text{інт}} = \frac{Q}{P}$$

де Q – обсяг продукції, тн.;

P – виробнича потужність.

Задача №1

Визначити середньорічну вартість основних фондів підприємства, фондівіддачу, фондоємкість і суму амортизаційних відрахувань по даним наведеним в таблиці №1.

Таблиця №1

Варіанти	Балансова вартість основних фондів на початок періоду, тис.грн	Введено впродовж року основних фондів, тис.грн				Вибуло впродовж року основних фондів, тис.грн.				Норма амортизації на повне відновлення ООР, %	Річний обсяг товарної продукції, тис.грн
		з 1 лютого	з 1 квітня	з 1 червня	з 1 жовтня	з 1 березня	з 1 травня	з 1 липня	з 1 листопада		
1	2650	14,6				18,2				15	1425
2	2810		16,0				15,4			15	1350
3	2485			15,5				14,4		15	1315
4	2430				13,8				15,8	15	1275
5	2480	12,6				13,2				15	1267
6	2460		11,4				15,5			15	1370
7	2500			18,2				14,6		15	1430
8	2600				15,0				15,2	15	1450
9	2550	16,0				14,3				15	1500
10	2650		13,2				12,0			15	1500
11	2700			18,2				18,2		15	1430
12	2450				15,4				14,6	15	1720
13	2500	18,5				15,1				15	1500
14	2630		17,3				18,3			15	1700
15	2555			14,6				15,2		15	1530
16	2655				15,2				17,1	15	1750
17	2610	19,3				19,8				15	1550
18	2710		20,5				22,0			15	1710
19	2720			21,3				19,3		15	1750
20	2750				22,0				24,0	15	1900
21	2800	22,5				21,0				15	1450
22	2670		20,3				27,0			15	1530
23	2770			21,0				22,5		15	1500
24	2790	21,7				20,6				15	1625
25	2810		22,3				21,8			15	1530
26	2835			23,3				22,4		15	1400

Задача №2

Визначити величину фондівддачі обладнання та коефіцієнт інтенсивного використання обладнання. Вихідні дані для розрахунку задач по варіантам наведені в таблиці 2.

Таблиця 2

Варіанти	Балансова вартість основних фондів на початок періоду, тис.грн	Введено впродовж року основних фондів, тис.грн			Вибуло впродовж року основних фондів, тис.грн.			Обсяг випуску продукції за рік., тис.тон	Ціна 1 тони продукції, тис.грн.	Виробнича потужність цеху, тис.грн.
		з 1 лютого	з 1 травня	з 1 жовтня	з 1 березня	з 1 вересня	з 1 грудня			
1	16250	45,6			20,5			730	25	1000
2	15300		44,6			22,7		900	27	1240
3	17500			46,5			23,0	750	35	1025
4	15530	42,5			20,0			850	25	1000
5	15000		40,3			20,5		820	30	1050
6	16000			40,5			20,4	900	30	1130
7	16300	45,6			20,3			700	22	1110
8	15500		44,6			21,5		800	29	1200
9	17000			42,5			21,2	875	34	1300
10	17350	41,2			20,5			900	25	1420
11	15050		44,2			21,0		730	28	1425
12	16050			40,3			22,0	750	30	1430
13	17500	44,2			23,0			830	35	1260
14	16300		40,1			24,2		820	40	1350
15	15550			41,5			21,3	920	30	1250
16	16500	42,0			24,5			930	22	1250
17	15350		43,2			20		750	34	1300
18	16300			43,0			19,5	800	33	1360
19	16700	44,0			19,8			940	29	1400
20	18000		41,3			17,5		800	30	1250
21	14500			40,2			20,5	875	32	1000
22	14500	44,2			22,0			930	23	1370
23	18200		40,5			23,0		750	30	1280
24	17500			43,6			21,0	770	36	1330
25	16100	42,6			22,5			790	33	1230
26	15250		40,3			22,9		850	28	1450

Задача №3

Визначити середньорічну та вихідну вартість основних фондів. Вихідні дані для розрахунку задач по варіантам наведені в таблиці №3.

Таблиця №3

Варіанти	Основні фонди							
	Введено, тис.грн.				Вибуло, тис. грн.			
	з 1 лютого	з 1 травня	з 1 серпня	з 1 листопаду	з 1 лютого	з 1 травня	з 1 серпня	з 1 листопаду
1	40	50	68	12	6	4	8	5
2	20	23	30	35	2	4	10	5
3	45	25	38	10	5	8	7	3
4	50	30	10	12	7	8	3	5
5	10	35	50	15	9	10	2	4
6	12	40	20	35	5	3	7	4
7	31	17	25	60	2	4	11	7
8	50	22	12	30	4	7	6	3
9	15	31	42	15	6	7	2	5
10	31	24	65	15	8	9	2	5
11	35	27	34	10	4	3	7	4
12	24	42	20	10	3	6	5	2
13	40	37	45	15	7	5	2	3
14	25	42	39	12	15	4	8	5
15	37	51	21	9	11	5	7	7
16	32	22	50	14	17	6	10	9
17	41	20	34	10	10	7	3	6
18	26	35	44	11	14	3	2	4
19	14	28	41	13	9	3	7	3
20	28	47	52	16	11	7	6	2
21	18	30	45	18	8	8	2	3
22	17	42	37	15	13	3	10	5
23	25	38	44	14	12	5	5	4
24	28	32	42	18	12	8	10	6
25	36	42	52	19	16	7	15	8
26	46	36	25	17	12	10	6	9

Основні виробничі фонди підприємства на початок року склали 2835 тис.грн.

Контрольні запитання:

1. Як розраховується середньорічна вартість основних фондів?
2. Як визначається сума амортизаційних відрахувань?
3. Як визначається фондвіддача, наведіть формулу.
4. Як визначається фондоємкість, наведіть формулу.
5. Що таке коефіцієнт інтенсивного використання обладнання?

Практичне заняття №7

Тема: Виробничі інвестиції підприємств.

Мета: Розібратися в доцільності вкладень інвестицій на підприємствах.

Методичні вказівки:

1. Абсолютну величину ефективності інвестицій можна оцінити за допомогою показників:

- коефіцієнта економічної ефективності капітальних затрат (E_p).

$$E_p = \frac{\Pi}{K}$$

де Π – загальна сума прибутку для нових об'єктів, грн.

K – загальна сума капітальних вкладень (кошторисна вартість проекту), грн.

- коефіцієнта абсолютної ефективності капітальних затрат, який можна розрахувати через ефективність використання діючих виробничих фондів.

$$E_p = \frac{\Pi}{S}$$

де S - вартість виробничих фондів.

2. Якщо перед підприємством стоїть проблема вибору між будівництвом нового об'єкту і реконструкцією діючого, то її можна вирішити за допомогою розрахункового коефіцієнта економічної ефективності капіталовкладень (E_p).

$$E_p = \frac{C_p - (C_g - C_n)}{K_n - K_p}$$

де C_d , C_p , C_n – собівартість річного обсягу продукції до реконструкції, після реконструкції діючого підприємства і на новому підприємстві, грн.

K_n , K_p - капітальні вкладення у нове будівництво і реконструкцію, грн.

Якщо $E_p \leq E_n$, то ефективна реконструкція.

Якщо $E_p > E_n$, то ефективним є нове будівництво.

3. Якщо виробничі інвестиції відрізняються різною сумою капітальних вкладень по рокам, то їх оцінка здійснюється з врахуванням фактору часу за формулою:

$$K_{прив.} = \sum_{i=1}^T \frac{K_t}{\alpha} = \frac{K_t}{(1 + E_{np})^{t-1}}, \text{ грн.}$$

де t – кількість років, що відділяють затрати і результати даного року від початку розрахункового.

K_t - капітальні витрати у t -ому році їх освоєння, грн.

T – загальний термін освоєння капіталовкладень, років.

$E_{\text{прив}}$ – норматив приведення різночасових витрат, що дорівнює 0,1 (ставка дисконту).

Найкращим вважається той варіант, в якому $K_{\text{прив}}$ є мінімальним.

Задача №1

Встановити доцільність вкладень інвестицій в будівництво нового заводу по показникам абсолютної ефективності. Нормативний коефіцієнт прийняти рівним 0,15.

Вихідні дані для розрахунку задачі по варіантам наведені в таблиці №1.

Таблиця №1

Варіанти	Обсяг випуску продукції в натуральних одиницях, тис.шт.	Загальна ціна виробу, грн.	Собівартість виробу, грн.	Обсяг капіталовкладень, млн. грн.	Вартість виробничих фондів, млн.грн.
1	100	200	160	14	12,5
2	120	300	200	17	14,3
3	115	250	200	15	12,3
4	120	270	230	16	13,5
5	150	210	190	20	17,0
6	130	220	180	18	15,5
7	110	230	170	16	14
8	115	240	200	14	12
9	125	260	230	16	13,5
10	130	210	170	17	15
11	140	200	150	14,2	12
12	135	210	160	14	12,3
13	145	210	160	13,9	11,7
14	135	215	170	16,5	14,2
15	110	200	155	14	12
16	125	260	230	15	13,5
17	145	200	180	16	14
18	150	200	170	15	12
19	122	250	230	19	17
20	130	220	200	17	15
21	100	210	200	15	12,5
22	135	200	170	15,5	12
23	115	240	230	14	12,3
24	110	230	200	13	11,5
25	150	190	170	20	16,5
26	140	200	125	19	17

Задача №2

Визначити, у якій спосіб машинобудівному заводу доцільно збільшити обсяг випуску продукції шляхом будівництва нового цеху чи реконструкції діючих. Нормативний коефіцієнт $E_n = 0,15$.

Вихідні дані для розрахунку задачі по варіантам наведені в таблиці №2.

Таблиця №2

Варіант	Діюче виробництво			Реконструкція				Нове будівництво		
	Обсяг випуску продукції, тис.шт.	Собівартість одиниці продукції, грн	Питомі капітал о вкладення, грн.	Обсяг випуску продукції, тис.шт.	Собівартість одиниці продукції, грн.	Питомі капітал о вкладення, грн.	Вартість вивільнених основних фондів, тис.грн.	Обсяг випуску продукції, тис. шт.	Собівартість одиниці продукції, грн.	Питомі капітал о вкладення, грн.
1	100	2,0	1,5	130	1,95	2,2	30,0	50	2,05	2,25
2	130	2,2	1,6	140	1,96	2,3	32,0	52	2,1	2,3
3	140	2,5	1,8	150	1,97	2,4	33,0	55	2,15	2,5
4	110	2,1	1,6	132	1,96	2,3	29,0	52	2,05	2,25
5	120	2,0	1,5	130	1,95	2,2	30,0	50	2,06	2,23
6	135	2,3	1,7	145	1,95	2,2	29,5	55	2,06	2,3
7	145	2,5	1,8	155	1,97	2,4	32,0	55	2,1	2,6
8	132	2,2	1,6	142	1,96	2,2	31,5	54	2,2	2,4
9	120	2,1	1,6	132	2,0	2,2	29,5	55	2,1	2,4
10	142	2,5	1,8	152	1,97	2,4	32,5	57	2,16	2,6
11	143	2,6	1,8	150	1,96	2,4	32,7	55	2,2	2,5
12	100	2,1	1,6	130	1,95	2,1	30,0	50	2,07	2,3
13	133	2,2	1,6	143	1,96	2,3	32,0	55	2,2	2,4
14	141	2,5	1,8	151	1,96	2,4	33,0	56	2,15	2,5
15	105	2,1	1,6	135	1,95	2,2	30,0	50	2,1	2,27
16	122	2,1	1,6	135	2,0	2,0	30,0	58	2,1	2,4
17	144	2,5	1,8	154	1,97	2,3	31,5	54	2,2	2,5
18	131	2,2	1,6	141	1,95	2,3	32,0	53	2,1	2,3
19	146	2,5	1,8	156	1,97	2,4	33,0	60	2,15	2,4
20	121	2,1	1,6	133	2,0	2,2	29,6	56	2,1	2,4
21	100	2,1	1,6	130	1,94	2,2	30,0	50	2,1	2,3
22	124	2,1	1,6	136	2,0	2,2	30,0	60	2,2	2,4
23	134	2,2	1,6	144	1,9	2,2	32,0	56	2,1	2,3
24	129	2,2	1,5	138	1,95	2,2	31,4	50	2,2	2,4
25	104	2,0	1,5	134	1,96	2,2	30,0	54	2,1	2,25
26	112	2,2	1,7	141	1,99	2,3	31,0	53	2,09	2,26

Задача №3

Програма заходів по автоматизації виробництва на підприємстві розрахована на чотири роки і розроблена у двох варіантах. Вибрати найбільш економічний варіант програми, якщо норматив приведення капіталовкладень по фактору часу $E_{пр} = 0,1$.

Вихідні дані для розрахунку задачі №3 по варіантам наведені в таблиці №3.

Таблиця №3

Варіанти	Перший варіант					Другий варіант				
	Капітальні вкладення млн. грн.	в тому числі по роках				Капітальні вкладення млн. грн.	в тому числі по роках:			
		1-й	2-й	3-й	4-й		1-й	2-й	3-й	4-й
1	1,6	0,4	0,4	0,4	0,4	1,6	0,40	0,20	0,30	0,70
2	1,8	0,45	0,45	0,45	0,45	1,8	0,45	0,25	0,40	0,70
3	2,2	0,55	0,55	0,55	0,55	2,2	0,55	0,65	0,40	0,60
4	2,4	0,60	0,60	0,60	0,60	2,4	0,60	0,80	0,30	0,70
5	1,56	0,39	0,39	0,39	0,39	1,56	0,39	0,37	0,41	0,39
6	1,4	0,35	0,35	0,35	0,35	1,4	0,35	0,20	0,40	0,45
7	1,76	0,44	0,44	0,44	0,44	1,76	0,44	0,21	0,41	0,70
8	2,16	0,54	0,54	0,54	0,54	2,16	0,54	0,40	0,61	0,61
9	2,0	0,50	0,50	0,50	0,50	2,0	0,50	0,30	0,42	1,22
10	1,48	0,37	0,37	0,37	0,37	1,48	0,37	0,21	0,44	0,46
11	2,52	0,63	0,63	0,63	0,63	2,52	0,63	0,33	0,78	0,78
12	1,12	0,28	0,28	0,28	0,28	1,12	0,28	0,19	0,33	0,32
13	1,32	0,33	0,33	0,33	0,33	1,32	0,33	0,18	0,39	0,42
14	1,2	0,30	0,30	0,30	0,30	1,2	0,30	0,20	0,50	0,20
15	1,68	0,42	0,42	0,42	0,42	1,68	0,42	0,26	0,50	0,50
16	2,6	0,65	0,65	0,65	0,65	2,6	0,65	0,35	0,80	0,80
17	2,8	0,70	0,70	0,70	0,70	2,8	0,70	0,40	0,80	0,90
18	2,32	0,58	0,58	0,58	0,58	2,32	0,58	0,50	0,74	0,50
19	1,36	0,34	0,34	0,34	0,34	1,36	0,34	0,30	0,36	0,36
20	2,48	0,62	0,62	0,62	0,62	2,48	0,62	0,86	0,50	0,50
21	1,0	0,25	0,25	0,25	0,25	1,0	0,25	0,10	0,33	0,32
22	2,56	0,64	0,64	0,64	0,64	2,56	0,64	0,92	0,50	0,50
23	1,44	0,36	0,36	0,36	0,36	1,44	0,36	0,24	0,42	0,42
24	1,88	0,47	0,47	0,47	0,47	1,88	0,47	0,50	0,45	0,46
25	2,72	0,68	0,68	0,68	0,68	2,72	0,68	0,60	0,72	0,72
26	2,24	0,56	0,56	0,56	0,56	2,24	0,56	0,50	0,60	0,58

Контрольні запитання:

1. За допомогою яких показників можна оцінити абсолютну величину ефективності інвестицій? Як вони розраховуються?

2. Як підприємством вирішується проблема вибору між будівництвом нового об'єкту і реконструкцією діючого? За допомогою якого розрахункового коефіцієнта, наведіть формулу для його підрахунку.
3. Як здійснюється оцінка з врахуванням фактору часу, якщо виробничі інвестиції відрізняються різною сумою капітальних вкладень по рокам? Який варіант вважається найкращим?

Практичне заняття №8

Тема 6. Правила прийняття інвестиційних рішень

План.

1. Суть та види інвестиційних рішень
2. Послідовність ухвалення інвестиційних рішень
3. Принципи побудови системи оцінки ефективності інвестиційних проєктів
4. Методи практичних прийомів оцінки економічної ефективності інвестицій.

Контрольні запитання:

1. Які методики оцінки реальних інвестицій Ви знаєте?
2. Які з наведених методів оцінки забезпечують можливість порівняння різних інвестиційних проєктів?
3. Як визначається чиста теперішня вартість?
4. Що є періодом окупності?
5. Що розуміється під внутрішньою нормою дохідності?
6. Що таке дохідність залученого капіталу?
7. Як визначити індекс прибутковості?
8. За допомогою якого методу розраховується дохідність на акцію?
9. Чим різняться період окупності та дисконтований період окупності?
10. З чим пов'язане планування капітальних витрат?
11. Назвати етапи планування капіталовкладень.
12. Навести перелік джерел фінансування інвестиційних проєктів.
13. Якими показниками оцінюється вартість капіталу інвестиційного проєкту?
14. Охарактеризувати вартість позикового капіталу.
15. У чому полягає сутність цільового планування прибутку?

Практична робота

Тема: Розрахунок показників використання оборотних фондів.

Мета: Навчитися розраховувати показники використання оборотних фондів.

Методичні вказівки:

1. Мінімальний запас сировини визначається по формулі:

$$З_{мін.} = Д \cdot T_{зрив\ пост.}, де$$

Д - денна потреба в матеріальних ресурсах (примітка: витрати сировини брати з врахуванням її втрат.);

T пост. – період поставки;

Поточний запас: $З_{поточ.} = Д \cdot Т_{пост.}$

Середній запас: $З_{сер.} = З_{мін.} + 0.5 \cdot З_{поточ.}$

Максимальний запас: $З_{макс.} = З_{мін.} + З_{поточ.}$

Місячний запас: $З_{міс.} = З_{макс.} \cdot \text{кількість робочих днів.}$

2. Норматив оборотних коштів в незавершеному виробництві визначається по формулі:

$$Н_{нез.} = \frac{Ср \cdot Тц \cdot К_{нв}}{360}$$

де: Ср - собівартість річного випуску, грн.

Тц - тривалість циклу виготовлення продукції, дн.

К_{нв} - коефіцієнт наростання витрат.

$$К_{нв} = \frac{C_0 + 0.5 C_{поточ.}}{C_0 + C_{поточ.}}$$

де: C₀ - одноразові витрати на початку циклу виготовлення продукції;

C_{поточ.} - поточні витрати на виготовлення продукції.

3. Коефіцієнт оборотності визначається по формулі: $Коб. = Рп / ЗО$ (оборотів)

де: Рп - реалізована продукція за рік;

ЗО - середньорічний залишок оборотних коштів.

Тривалість одного обороту в днях: $Тоб. = 360 / Коб.$

Задача № 1

Визначити місячну потребу заводу в сировині, його середній і максимальний запаси, якщо період поставки _____ днів, період зриву поставки _____ дня. Для виконання денної програми потрібно _____ кг сировини, її втрати складають ____ %. Впродовж місяця завод працює _____ днів.

Вихідні дані для розрахунку задачі по варіантам наведені в таблиці №1.

Таблиця №1

	Варіанти									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. Період поставки, днів	9	10	11	12	13	14	10	9	7	5
2. Період зриву поставки, дн.	2	2	2	3	3	3	2	2	3	3
3. Кількість сировини на день, кг	970	980	990	1000	950	975	930	920	970	980
4. Втрати сировини %	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
5. Кількість робочих днів	25	24	23	22	25	24	22	20	19	21

	Варіанти														
	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
1.	13	12	14	10	11	14	15	9	10	12	10	11	14	9	15
2.	2	2	3	2	3	3	2	3	3	2	3	2	2	3	3
3.	975	1000	950	920	930	985	1000	970	1000	960	910	980	920	1000	1100
4.	2	2	3	2	2	3	2	3	2	3	3	3	3	3	3
5.	25	24	20	18	19	21	20	22	24	23	20	24	19	20	23

[illegible]

	Варіанти														
	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
1.	5000	8000	7000	9500	8500	7500	8350	8400	9200	9500	7550	11000	5500	8000	9000
2.	60	70	65	43	50	63	53	42	67	40	80	80	40	60	65
3.	10	25	20	15	15	10	23	22	15	10	20	20	25	15	15
4.	20000	45000	30000	40000	35000	30000	32000	33000	45000	30000	30000	45000	30000	32000	40000
5.	7	5	4	3	6	7	3	5	8	6	2	5	6	4	3
6.	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5

Контрольні запитання:

1. Як визначається мінімальний, поточний, середній, максимальний та місячний запас сировини?
2. Як визначається норматив оборотних коштів в незавершеному виробництві?
3. Як визначається коефіцієнт оборотності?
4. Як визначити тривалість одного обороту в днях?

Практичне заняття №9

Змістовий модуль 2 Управління інвестиційною діяльністю підприємства

Тема 7. Управління реальними інвестиціями.

План.

1. Вкладення в реальні об'єкти інвестування.
2. Інвестиції в основні фонди.
3. Інвестиції в обігові кошти.
4. Бізнес-план, розділ „Резюме”.
5. Оцінка ризиків та страхування.

Контрольні запитання:

1. Що таке інвестиційні ресурси підприємства?
2. Наведіть класифікацію інвестиційних ресурсів підприємства
3. На яких основних принципах ґрунтується процес формування інвестиційних ресурсів підприємства?
4. Назвіть і охарактеризуйте форми залучення інвестиційних ресурсів.
5. Які основні етапи розробки підприємством політики формування інвестиційних ресурсів?
6. Визначте характерні ознаки реальних інвестицій.
7. Назвіть основні форми реального інвестування.
8. Які базисні умови необхідні при визначенні потреби підприємства в інвестиційних ресурсах на майбутній період?
9. Що таке капітальні вкладення.
10. Назвіть визначення ноу-нау, патент, гудвіл, нематеріальний актив.
11. Назвіть основні об'єкти реальних інвестицій.

12. Охарактеризуйте методи оцінки основних фондів: первинні, відновлюванні та залишкові.
13. Наведіть методи нарахування амортизації.
14. Чим визначається вибір схем фінансування окремих реальних інвестиційних проектів підприємства?
15. Охарактеризуйте склад і структуру оборотних коштів.
16. Охарактеризуйте джерела оборотних коштів: власні, позикові та залучені кошти
17. Назвіть цілі, завдання і функції бізнес-плану.
18. Охарактеризуйте зміст і структура бізнес-плану, розділ “Резюме”.
19. Які методичні підходи використовуються при обґрунтуванні граничного обсягу залучення позикових інвестиційних ресурсів підприємства?
20. Яку роль відіграє в інвестиційних розрахунках показник вартості капіталу, що сформований для реалізації окремих проектів інвестування?

Тема 8. Формування програми реальних інвестицій підприємства

План:

1. Сутність інвестиційної програми підприємства
2. Основні етапи формування інвестиційної програми підприємства
3. Особливості управління інвестиційними проектами.
4. Інвестиційне проектування
5. Ціноутворення в інвестиційній сфері
6. Кошторисна документація.

Контрольні питання:

1. Розкрийте сутність інвестиційної програми підприємства
2. Охарактеризуйте основні етапи формування інвестиційної програми підприємства.
3. Назвіть основні критерії відбору реальних інвестиційних проектів.
4. Як оптимізувати програму реальних інвестицій.
5. Охарактеризуйте зміст управління проектами.
6. Назвіть напрямки за якими здійснюється управління інвестиційними проектами.
7. Що таке інвестиційне проектування, назвіть його етапи.
8. Визначте роль інженерних досліджень у процесі розробки інвестиційного проекту.
9. Охарактеризуйте стадій розробки проекту (одностадійне, двостадійне і тристадійне проектування).
10. Охарактеризуйте три складові, які складають структуру проекту підприємства: технологічну, будівельну та економічну частини.
11. Охарактеризуйте систему техніко-економічних показників: вартісних і натуральних.
12. Охарактеризуйте загальні показники : будівельні та експлуатаційні.

13. Охарактеризуйте зміст механізму ціноутворення в інвестиційній сфері.
14. Що таке ціна? Які існують ціни в інвестиційній сфері? Назвіть визначні фактори, які впливають на формування ціни в інвестиційній сфері?
15. Що таке кошторис?
16. Охарактеризуйте локальні кошториси.
17. Що таке інвесторська кошторисна документація?
18. Охарактеризуйте базисну кошторисну документацію, зведений кошторис.
19. Що таке договірна ціна? Як вона формується?

Практичне заняття №10

Тема 9. Управління реалізацією та ризиками інвестиційних проєктів.

Тема 9: Управління інвестиційними ризиками

1. Поняття ризиків в інвестиційній діяльності.
2. Види інвестиційних ризиків.
3. Методи дослідження ризиків інвестування.
4. Управління інвестиційними ризиками.

Контрольні питання:

1. Поняття інвестиційного ризику.
2. Дайте визначення головним видам ризику : діловому, фінансовому, процентному, ринковому, випадковому, ліквідності, ризику, пов'язаному з купівельною спроможністю.
3. Що таке проєктний та кредитний ризик?
4. Охарактеризуйте диверсифікований і недиверсифікований ризики.
5. Охарактеризуйте вплив політичних ризиків на проєкти.
6. Форс-мажорні ризики.
7. Методи та моделі аналізу інвестиційних ризиків.
8. Як відбувається оцінка та управління ризиками?
9. Назвіть заходи для зниження ризиків.
10. Розкрийте поняття страхування інвестицій.
11. Від чого страхують, назвіть страхові випадки ? Що буде страховою подією?
12. Назвіть види страхування та їх характерні ознаки.
13. Як можна втратити всі активи за проєктом?

Практичне заняття №11

Тема 10: Управління інноваційними інвестиціями підприємства

План:

1. Економічна сутність інновацій та інноваційного процесу.
2. Об'єкти та суб'єкти інноваційної діяльності та їх функції.
3. Напрямки науково-технічного прогресу для реалізації інвестиційного проекту.
4. Джерела фінансування інноваційних інвестицій.
5. Інструменти державної підтримки інноваційної діяльності в Україні.
6. Венчурне підприємництво.
7. Інтелектуальні інвестиції.

Контрольні питання:

1. Що таке інновації та інноваційна діяльність.
2. Що таке інноваційні інвестиції? Охарактеризуйте види та форми інноваційних інвестицій.
3. Охарактеризуйте основні складові інноваційного процесу.
4. Назвіть і охарактеризуйте основні напрями інноваційної діяльності підприємства.
5. Назвіть та охарактеризуйте основні форми інноваційних інвестицій.
6. Що таке інтенція, ініціація, дифузія?
7. Охарактеризуйте методичні підходи до обґрунтування потреби в інноваційних інвестиціях у плановому періоді.
8. Охарактеризуйте принципи управління інноваційними інвестиціями підприємства.
9. Який порядок вибору об'єктів інноваційних інвестицій та методи оцінки їх вартості?
10. Визначте роль державних органів управління в інноваційному процесі
11. Особливості оцінки ефективності інноваційних інвестицій.
12. Визначте роль венчурного капіталу для розвитку підприємства.
13. Що таке венчурне підприємництво? Охарактеризуйте процес заснування нової фірми.
14. Охарактеризуйте напрями діяльності технополісу.
15. Охарактеризуйте напрями діяльності бізнес-інкубатору.
16. Охарактеризуйте напрями діяльності технопарку.
17. Охарактеризуйте інтелектуальні інвестиції, їх види.
18. Назвіть визначення ноу-хау, патент, гудвіл, нематеріальний актив.
19. Що таке винахід, корисна модель, промисловий зразок, знак для товарів і послуг?
20. Як відбувається процес інтелектуальних інвестицій в Україні?

Практичне заняття № 12

Тема 11. Управління фінансовими інвестиціями підприємств.

План:

1. Ринок цінних паперів і фінансові інвестиції
2. Фінансові інструменти ринку цінних паперів

Контрольні питання:

1. Визначте характерні ознаки фінансових інвестицій.
2. Визначте характерні ознаки цінних паперів.
3. Визначте основні види та форми цінних паперів.
4. Визначте особливості функціонування первинного та вторинного ринку цінних паперів.
5. Назвіть основних учасників ринку цінних паперів в Україні.
6. Охарактеризуйте діяльність інвесторів, емітентів, фінансових посередників, реєстраторів, зберігачів, депозитарію, клірингово-розрахункових установ та саморегулювальних організацій на ринку цінних паперів.

Практична робота

Тема: Розрахунок показників прибутковості та основні фінансові інструменти.

Мета: Навчитися оперувати фінансовими інструментами та розраховувати показники прибутковості.

Методичні вказівки:

При розробці оптимальних фінансових рішень у конкретних ситуаціях інвестор повинен вміти оцінювати майбутню вартість інвестованих грошових коштів.

Оцінка майбутньої вартості грошових вкладень, інвестованих на строк більше одного року (періоду) залежить від того, який процент (простий чи складний) буде прийматися в розрахунках.

При використанні простого відсотка інвестор буде одержувати доход (нарощувати капітал) з суми початкових інвестицій. При використанні складного відсотку, одержаний доход періодично додається до суми початкових інвестицій, тобто відсоток нараховується із накопиченої у попередніх періодах суми відсоткових платежів.

Знаходження майбутньої вартості грошових коштів через n - період і при відомому значенні темпу їх приросту по простим відсоткам здійснюється за формулою:

$$S = P \cdot (1 + r \cdot t)^n, \text{ грн.}$$

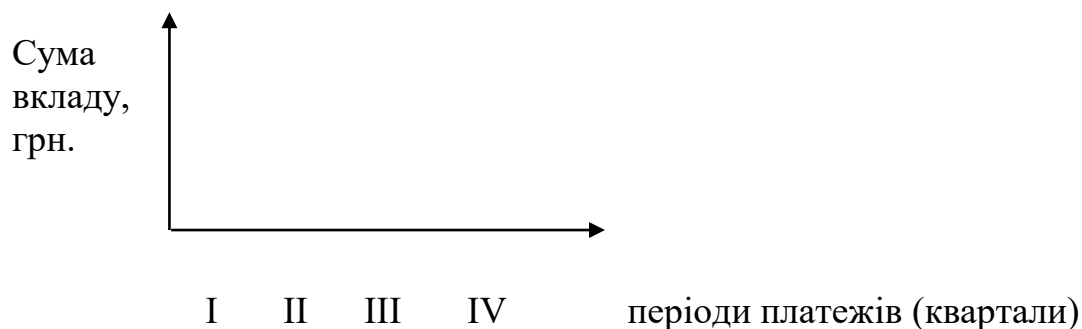
де P - сума грошових коштів, інвестованих у період $t = 0$;

r – ставка відсотку, коефіцієнт;

n – кількість періодів (років);

m – кількість нарахувань у році.

Графік нарощування суми вкладу по простим відсоткам:

Ефективна ставка складних відсотків визначається за формулою:

$$EAR = (1 + r/m)^m - 1$$

Задача №1

Визначити суму простого відсотка за рік, якщо початкова сума вкладу _____ грн., відсоткова ставка, яка виплачується щоквартально _____ %. Побудувати графік нарощування суми вкладу (доходу) по простим відсоткам.

Вихідні дані для розрахунку задачі по варіантам наведені в таблиці №1.

Таблиця №1

	В а р і а н т и											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.Початкова сума вкладу, грн.	1500	2000	1000	2300	2500	3000	2000	1000	1500	1200	1100	1000
2.Щоквартальна відсоткова ставка, %	20	15	30	25	10	15	10	10	15	15	30	20

	В а р і а н т и												
	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
1	2200	2100	2400	3000	1000	1500	1800	2000	1700	1500	3000	1100	1350
2	15	25	10	25	25	10	15	30	20	35	30	10	15

Задача №2

Є два варіанта нарахування відсотків на кошти, які розміщуються на депозит у банк. За варіантом А – нарахування здійснюються щомісячно за ставкою _____ % річних, а за варіантом В – щоквартально за ставкою _____ % річних. Визначити ефективну річну ставку за кожним варіантом. Зробити висновок, який з варіантів є привабливішим і чому.

Вихідні дані для розрахунку задачі по варіантам наведені в таблиці №2.

Показники	В а р і а н т и													
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1. Ставка річних за варіантом А, %	24	23	25	14	27	13	11	12	25	24	21	10	28	18
2. Ставка щоквартальна за варіантом В, %	28	27	27	18	31	17	15	16	29	30	25	15	32	22

	В а р і а н т и										
	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
1	17	20	16	23	17	20	18	10	23	16	13
2	20	23	21	31	21	24	21	14	29	20	18

Задача №3

Перед інвестором стоїть завдання розмістити _____ млн. грн. на депозитний вклад терміном на 1 рік. Перший банк пропонує інвестору виплачувати прибуток по складним відсоткам в розмірі _____% чотири рази на рік, другий – в розмірі _____% один раз в чотири місяця, третій _____% два рази на рік, четвертий – один раз на рік в розмірі _____%. Визначити який варіант інвестування краще.

Вихідні дані для розрахунку задачі по варіантам наведені в таблиці №3.

Таблица №3

[illegible]

	В а р і а н т и													
	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
1.	115	102	107	121	142	129	147	132	124	142	134	133	141	107
2.	10	13	16	23	16	25	10	30	13	30	30	10	16	13
3.	17	18	20	30	20	32	18	35	20	32	32	20	25	25
4.	21	25	31	35	40	40	25	40	30	45	45	23	42	45
5.	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Задача №4

В інвестиційному портфелі акціонерного товариства _____ акції компанії А, _____ акції компанії В та _____ акції компанії С, з однаковими курсовими вартостями. Як зміниться вартість інвестиційного портфеля, якщо курс акцій компанії А збільшиться на _____ відсотків; компанії В збільшиться на _____ відсотків; компанії С збільшиться (зменшиться) на _____ відсотків.

Вихідні дані для розрахунку задачі по варіантам наведені в таблиці №4.

Таблиця 4

	В а р і а н т и											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1. Кількість акцій компанії А	3	2	2	1	2	4	3	3	2	2	2	1
2. Кількість акцій компанії В	3	4	3	4	3	2	2	2	2	3	3	4
3. Кількість акцій компанії С	4	4	4	5	3	3	4	4	3	3	3	4
4. Курс акцій компанії А збільшився на %	15	18	20	19	15	16	14	12	16	18	20	19
5. Курс акцій компанії В збільшився на %	18	10	12	10	16	18	17	15	19	10	12	10
6. Курс акцій компанії С збільшився на %	10	-	-	12	10	-	10	-	11	-	15	12
7. Курс акцій компанії С зменшився на %.	-	15	15	-	-	18	-	15	-	15	-	-

	В а р і а н т и												
	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
1.	2	3	4	3	2	2	1	2	4	1	1	2	3
2.	3	2	2	3	4	3	4	3	2	5	4	3	3
3.	2	3	2	4	3	3	4	3	2	4	3	2	3
4.	15	15	16	15	18	19	15	16	15	10	15	20	15
5.	15	17	18	20	10	10	16	17	25	20	10	10	15
6.	10	10	-	10	-	12	-	-	10	-	-	-	-
7.	-	-	18	-	15	-	10	15	-	10	25	15	15

Контрольні запитання:

1. Від чого залежить оцінка майбутньої вартості грошових вкладень?
2. Як одержується дохід при використанні простого і складного відсотків?
3. Як відбувається знаходження майбутньої вартості грошових коштів?
4. По якій формулі визначається ефективна ставка складних відсотків?
5. Що таке акція, облігація. Як вони впливають на вартість інвестиційного портфеля?

Практичне заняття № 13

Тема 12. Управління портфелем фінансових інвестицій підприємства

План:

1. Поняття портфелю фінансових інвестицій, їх мета і завдання.
2. Фінансові інструменти ринку цінних паперів

Контрольні питання:

1. Портфель фінансових інвестицій.
2. Типи портфелів, принципи формування, особливості відбору інструментів інвестування.
3. Охарактеризуйте види та особливості акцій.
4. Назвіть фактори, що визначають інвестиційні якості акцій.
5. Назвіть фактори, що визначають інвестиційні якості облігацій.
6. Охарактеризуйте класифікацію облігацій за ознаками.
7. Охарактеризуйте фінансовий інструмент ринку цінних паперів – вексель.
8. Охарактеризуйте інвестиційні, ощадні, депозитні сертифікати банків та казначейські зобов'язання держави.
9. Охарактеризуйте похідні (спеціальні) інструменти ринку цінних паперів: варант, ф'ючерс, опціон

Практична робота

Тема: Визначення ділової репутації фірми.

Мета: Навчитися проводити аналіз показників прибутковості.

Методичні вказівки:

1) Показники прибутковості характеризують ефективність використання всіх видів ресурсів, які забезпечили б отримання визначеною доходу.

Прибутковість інвестицій у фірму (Π_i) визначається відношенням прибутку після сплати податків:

$$\Pi_i = \frac{\text{Пр.чист}}{I} \cdot 100\%, \text{ де}$$

Пр.чист.- чистий прибуток підприємства, грн;

I – сума інвестицій, грн.

A заг. - сума активів підприємства, грн.

Коефіцієнт прибутковості активів визначається по формулі:

$$П_{акт.} = \frac{Пр. чист. \cdot 100\%}{А заг}$$

2) Поворотна сума банку визначається по формулі:

$$K_1 = K_0 (1 + n \cdot P/100), де$$

n- кількість місяців кредиту;

P- відсоток річних.

Задача №1

Визначити і проаналізувати рівень прибутковості фірми, якщо загальний об'єм інвестицій у фірму склав _____ млн.грн. прибутку, від реалізації _____ тис.грн., післяреалізаційний прибуток _____ тис.грн., сума податків _____ тис.грн., відсоток по державним облігаціям 11%, процентна ставка за довгостроковими кредитами 16%, середньогалузевий рівень прибутковості складає 20,4%.

Сума активів фірми по балансу складає _____ млн.грн.

Вихідні дані для розрахунку задачі по варіантам наведені в таблиці №1.

Таблиця №1

УМОВИ	ВАРІАНТИ								
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.Загальний об'єм інвестицій, млн. грн.	3,7	3,8	4,0	4,1	4,2	4,5	3,6	3,7	4,3
2.Прибуток від реалізації, тис. грн.	850	855	860	865	870	875	850	853	860
3.Післяреалізаційний прибуток, тис. грн.	240	245	250	255	260	265	245	240	245
4.Сума податків, тис. грн.	320	325	330	335	340	345	325	320	320
5.Відсоток по держ. облігаціям, %	11	I	11	11	11	11	11	11	11
6.Процентна ставка за довгостроковими кредитами, %	16	16	16	16	16	16	16	16	16
7.Середньогалузвий рівень прибутковості	20,4	20,4	20,4	20,4	20,4	20,4	20,4	20,4	20,4
8.Сума активів фірми, млн. грн.	4,5	4,6	4,7	4,8	4,9	5	4,3	4,2	4,9

ПРОДОВЖЕННЯ

№	ВАРІАНТИ															
	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
1	3,5	3,6	3,7	3,8	3,9	4,0	4,1	4,2	4,3	4,5	4,8	5	5,1	3,8	5,0	5,0
2	830	820	825	870	880	860	850	860	870	885	890	850	860	880	890	900
3	230	240	230	250	300	250	260	270	280	290	300	230	200	270	290	300
4	300	310	300	350	350	300	310	320	340	350	360	310	300	320	350	370
5	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11
6	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16
7	20,4	20,4	20,4	20,4	20,4	20,4	20,4	20,4	20,4	20,4	20,4	20,4	20,4	20,4	20,4	20,4
8	4,5	4,4	4,5	4,6	4,7	4,8	4,9	5,0	5,0	5,3	5,6	5,8	5,9	4,6	5,8	5,8

Задача №2

На підставі початкових даних таблиці № 2 скласти баланс прибутку та її розподілити.

Таблиця № 2

№п/п	Показники	Сума
1	Виручка, тыс.грн.	36000
2	Собівартість продукції, тыс.грн.	25000
3	ПДВ %	20
4	Доходи від реалізації товароматеріальних цінностей, грн.	500

2. Прибуток розподілити таким чином.

- а) податок на прибуток - 30%
- б) відрахування в резервний фонд - 10%
- в) відрахування до фонду накопичення - 15%
- г) відрахування до фонду розвитку виробництва - 30%
- д) відрахування до фонду споживання - 15%.

3. Баланс скласти формою:

Доходи і надходження		Витрати і відрахування	
Показники	Тис. грн.	Показники	Тис.грн.
1.Прибуток від реалізації продукції		1. ПОдаток на прибуток	
2. Доходи від реалізації майна		2.Резервний фонд	
		3.Фонд накопичення	
		4.Фонд розвитку виробництва	
		5.Фонд споживання	
Разом:		Разом:	

Вихідні дані для розрахунку задачі 2 по варіантам наведені в таблиці №3.

Таблиця №3

ПОКАЗНИКИ	ВАРІАНТИ										
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.Виручка, тис. грн.	30000	37000	28000	39000	37000	26000	32000	32000	35000	30000	25000
2.С/с продукції, тис.грн	22000	28000	22000	24000	23000	20000	27000	25000	26000	23000	17000
3.ПДВ, %	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20
4.Доходи від реалізації товароматеріальних цінностей, грн.	700	900	900	700	1000	800	1000	1000	800	900	500

ПРОДОВЖЕННЯ:

	ВАРІАНТИ													
	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
1	21000	38000	39000	40000	37000	30000	35000	33000	28000	24000	31000	35000	34000	28000
2	13000	30000	35000	31000	29000	21000	26000	25000	22000	19000	25000	25000	23000	20000
3	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20
4	300	1000	800	700	1000	300	500	450	1000	800	1000	200	200	300

Задача №3

Банк видав підприємству кредит (D_0) в сумі _____ грн. на план під _____ % річних на місяць. Визначити поворотну суму банку (K_1).

Вихідні дані для розрахунку задачі 3 по варіантам наведені в таблиці №4.

Таблиця

№4

	ВАРІАНТИ												
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
D_0	18000	16000	20000	21000	20000	22000	23000	21000	20000	19000	18000	1700	19000
N	1,9	1,6	1,5	1,7	1,9	1,6	1,5	2,0	2,2	1,8	1,7	1,9	2
P	70	80	75	85	65	60	70	75	80	75	70	65	50

ПРОДОВЖЕННЯ:

	ВАРІАНТИ											
	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
Д ₀	20000	15000	14000	16000	17000	24000	25000	26000	30000	17500	18000	19000
N	1,5	2,	3	2,5	2,0	2,2	1,6	1,8	2	2	2	2
P	55	60	70	65	50	45	60	65	60	50	55	75

Контрольні запитання:

1. Як визначається прибутковість інвестицій?
2. По якій формулі розраховується коефіцієнт прибутковості активів?
3. Як визначається поворотна сума банку?
4. Як складається баланс прибутку та відбувається його розподіл?

Практичне заняття №14**Тема Міжнародна інвестиційна діяльність.****Тема Прямі та портфельні інвестиції**

План:

1. Характеристика іноземних інвестицій.
2. Міжнародна інвестиційна діяльність та її чинники.
3. Міжнародні фінансово-кредитні інститути та їх функції на інвестиційному ринку.

Питання до теми:

1. Розкрийте зміст та специфіку іноземних інвестицій.
2. Охарактеризуйте основні види та форми іноземних інвестицій.
3. Охарактеризуйте зміст міжнародної інвестиційної діяльності та її чинники.
4. Визначте мотивацію, канали та інфраструктуру міжнародного інвестування.
5. Визначте напрямки міжнародної інвестиційної діяльності.
6. Дайте характеристику прямим іноземним інвестиціям.
7. Дайте характеристику портфельним іноземним інвестиціям.
8. Дайте характеристику іноземним інвестиційним кредитам.

9. Охарактеризуйте основні функції міжнародних фінансово-кредитних установ та організацій на інвестиційному ринку.
10. Визначте роль міжнародних донорських та сервісних організацій у галузі розвитку інфраструктури підприємств приватного бізнесу.
11. Охарактеризуйте стан міжнародної інвестиційної діяльності в Україні.

Тема: Іноземні інвестиції.

План:

1. Державна політика України в області іноземних інвестицій та фактори перешкодження припливу іноземних інвестицій в Україну.
2. Офшорні і вільні економічні зони та пріоритетні зони для іноземних інвестицій.

Питання до теми:

1. Що таке вільна економічна зона?
2. Охарактеризуйте групи ВЕЗ.
3. Визначте та охарактеризуйте діяльність спеціальних (вільних) економічних зон.
4. Визначте особливості створення в Україні спеціальних (вільних) економічних зон (СЕЗ).
5. Що таке офшорні зони (юрисдикції) ?
6. Назвіть основні заходи держави з залучення іноземних інвестицій.
7. Визначте умови для здійснення іноземних інвестицій.
8. Що включає в себе система інвестиційних пільг?
9. З чого складається система гарантій дотримання прав іноземного інвестора?
10. Які вимоги ставляться до інвесторів, які претендують на одержання додаткових пільг?
11. Що сприяє залученню іноземного капіталу? (інформаційне забезпечення, створення спеціальних економічних зон, надання податкових і митних пільг).

Практичне заняття №15

Тема: Інвестування в галузі.

Індивідуальне завдання з дисципліни у вигляді реферату та відповідей на питання за спеціальністю.

Студент повинен самостійно опрацювати визначену йому тему: скласти план, список використаної літератури і вичерпно розкрити тему реферату.

Дати відповіді за контрольні запитання за своєю спеціальністю у вигляді виступів.

Ця робота є невід'ємною складовою загальної оцінки знань за семестр.

6. РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО НАПИСАННЯ ТА ОФОРМЛЕННЯ РЕФЕРАТІВ

Реферат - це самостійна робота, що синтезує підсумок теоретичної та практичної підготовки в складових освітньо-професійної програми підготовки, є формою контролю набутих слухачем у процесі навчання інтегрованих знань, умінь, навичок.

Реферат має демонструвати рівень фахової підготовленості слухача, а саме:

- ♦ ступінь оволодіння теорією дисципліни;
- ♦ вміння узагальнювати та аналізувати наукові джерела;
- ♦ здатність працювати з нормативно-правовими актами.

Реферат готується кожним слухачем в індивідуальному порядку.

Тематика рефератів розробляється викладачем, яка забезпечує реалізацію освітньо-професійної програми підготовки.

Виконання та захист реферату включають:

- аналіз та розкриття теми;
- написання висновків згідно дослідженої теми.

У випадку використання у рефераті запозиченого матеріалу (тексту, таблиць, розрахунків, графіків тощо) здійснюється посилання на автора та джерело інформації, що гарантує недопущення плагіату.

Якщо під час написання реферату з'являються запитання, студент повинен прийти на консультацію до викладача і отримати відповіді.

Термін подання на перевірку реферату – два тижні до захисту.

Загальний обсяг реферату має становити не менше 10 сторінок комп'ютерного набору або 15 сторінок рукописного тексту. Під час написання реферату треба використати не менш, ніж 3 джерела рекомендованої літератури.

Рекомендується така структура реферату:

1. **ТИТУЛЬНИЙ ЛИСТ.**
2. **ПЛАН.**
3. **ВСТУП.** (складається з короткої історії вивчення питання, актуальності теми, зв'язку даної теми з іншими темами, короткого огляду літератури з даного питання).
4. **ОСНОВНА ЧАСТИНА.** (включає стислий, повний і точний виклад наукової інформації з даної теми)
5. **ВИСНОВКИ** (розкривається практичне використання набутих знань, нерозв'язані наукою проблеми в даній темі, підсумовуються наслідки виконаного реферату до теми).
6. **СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.**
7. **ДОДАТКИ.** Таблиці, схеми, діаграми, графіки, тощо, тобто такі дані, які мають значний обсяг і розривають логічне і доступне викладення матеріалу роботи (якщо вони є).

ОФОРМЛЕННЯ РЕФЕРАТУ

Загальні вимоги:

Якщо реферат друкують на комп'ютері:

– Реферат друкують за допомогою комп'ютера та принтера на одному боці аркуша білого паперу формату А4 (210 x 297 мм).

– Шрифт – Times New Roman, Розмір шрифту – 14, інтервал - 1,5.

– *Параметри сторінки:* верхній і нижній - 20 мм; лівий - 25 мм; правий - 10 мм.

– Друкарські помилки, описки і графічні неточності, які виявилися в процесі написання роботи, можна виправляти підчищенням або зафарбуванням білою фарбою і нанесенням на тому ж місці виправленого тексту.

– Заголовки структурних частин реферату “ПЛАН”, “ВСТУП”, “ОСНОВНА ЧАСТИНА”, “ВИСНОВКИ”, “СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ”, “ДОДАТКИ” друкують великими літерами симетрично до тексту.

– Кожну структурну частину роботи треба починати з нової сторінки.

– Абзацний відступ має бути однаковим впродовж усього тексту і дорівнювати п'яти символам.

Нумерація:

– Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, рисунків, таблиць, формул подають арабськими цифрами без знаку № додержуючись наскрізної нумерації впродовж усього тексту.

– Першою сторінкою реферату є титульна, яку включають до загальної нумерації сторінок.

– На титульній сторінці, плані номер не ставлять. На наступних сторінках номер проставляють у правому верхньому куті без крапки в кінці.

Цитування та посилання на використані джерела:

Для підтвердження власних аргументів посиланням на авторитетне джерело або для критичного аналізу того чи іншого друкованого твору слід наводити цитати. Науковий етикет вимагає точного відтворення цитованого тексту, бо найменше скорочення наведеного витягу може спотворити зміст, закладений автором.

Загальні вимоги до цитування такі:

а) текст цитати починається і закінчується лапками і наводиться в тій граматичній формі, в якій він поданий в джерелі, із збереженням особливостей авторського написання;

б) цитування повинно бути повним, без довільного скорочення авторського тексту;

в) кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело.

Допускається наводити посилання у виносках, при цьому його оформлення має відповідати бібліографічному опису за переліком посилань із зазначенням номера.

Відповідне подання виноски:

До найбільш важливих принципів побудови та призначення системи оподаткування слід віднести принципи: одноразовості оподаткування, соціальної справедливості, обов'язковості, економічної доцільності¹⁾.

При написанні реферату студент повинен давати посилання на джерела, матеріали або окремі результати, які наводяться в роботі, або на ідеях, висновках яких розробляються проблеми, завдання, питання, вивченню яких присвячена робота.

Краще за усе спочатку зробити список використаної літератури, де всі джерела матимуть твердий порядковий номер.

Список літератури оформити з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання».

Здобувачі, які не захистили реферат, не мають доступу до складання екзамену.

¹⁾ [7] Гега П. Т. Правовий режим оподаткування в Україні. Київ: Юрінком, 2022. 144 с.

Зразок

МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет менеджменту, готельно-ресторанної справи та туризму
Кафедра менеджменту

РЕФЕРАТ

з дисципліни:

«Інвестування»

на тему : “ _____ ”

Студент:

гр.

П.І.Б.

Викладач:

ПІБ, звання

Одеса

20__

ПЛАН:

ВСТУП.....	3
ОСНОВНА ЧАСТИНА.....	4
1.1	4
1.2	7
1.3	10
ВИСНОВКИ.....	12
ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА	13
ДОДАТКИ.....	14

Критерії оцінювання рефератів

Реферат оцінюється за критеріями:

- логічності плану;
- повноти і глибини розкриття теми;
- кількості використаних джерел;
- оформлення;
- виступ з рефератом на семінарському занятті.

Критерії оцінювання знань студентів
під час проведення семінарських занять

Оцінка в балах	Критерії
14-15	Виступ з рефератом, якщо реферат відповідає всім вимогам
12-14	Студент дав безпомилкову відповідь на поставлене проблемне запитання, показав високий рівень знань відповідних літературних джерел, висловлював власні судження щодо окремих теоретичних понять.
10-12	Знання навчального матеріалу за темою та змісту першоджерел .
8-9	Студент доповнював відповіді інших

ТЕМИ РЕФЕРАТІВ

1. Напрями реформування державної інноваційної політики на сучасному етапі.
2. Закордонний досвід фінансування інноваційної діяльності.
3. Роль іноземного інвестування в розвитку національної економіки та сфери залучення іноземного капіталу.
4. Участь іноземного капіталу у приватизаційних процесах в Україні.
5. Історія створення вільних економічних зон.
6. Інвестиційний проект як основа реального інвестування.
7. Структура техніко-економічного обґрунтування інвестиційних проектів.
8. Інвестиційна стратегія підприємства та принципи її розробки.
9. Інвестиційна політика та інвестиційний потенціал підприємства.
10. Сучасні методи управління інвестиційними ризиками.
11. Ризик та невизначеність в інвестуванні.
12. Врахування інфляції в інвестиційних розрахунках.
13. Портфельні стратегії та їх використання в управлінні інвестиційним портфелем.
14. Пріоритетні сфери та напрями інвестування в Україні.
15. Перспективні орієнтири інвестиційної та інноваційної політики в Україні.
16. Науково-технічна державна політика: напрями розвитку.
17. Державна політика по залученню іноземних інвестицій в національну економіку.
18. Інвестиції як основа структурних зрушень в економіці.
19. Інвестиційний капітал і джерела формування в умовах економічної кризи.
20. Особливості інвестиційного процесу в умовах економічної кризи.
21. Особливості процесу формування інвестиційних ресурсів підприємства.
22. Управління формуванням інвестиційних ресурсів підприємства.
23. Основні принципи та політика формування інвестиційних ресурсів підприємства.
24. Джерела формування інвестиційних ресурсів.
25. Джерела внутрішнього фінансування інвестицій та способи їх формування.
26. Оцінка вартості інвестиційних ресурсів.
27. Оптимізація структури капіталу підприємства.
28. Державне регулювання інвестиційного процесу.
29. Склад та розвиток комплексу інвестиційних галузей.
30. Особливості інвестицій у ВЕЗ.
31. Розвиток фондового ринку в Україні.
32. Оперативне управління інвестиційним процесом.
33. Формування портфеля реальних та фінансових інвестицій

Запитання для спеціальності «Менеджмент»

1. Що таке інвестиційна стратегія в управлінні та які основні етапи її формування?
1. Які особливості враховуються при оцінці ризиків інвестування в управлінські проекти?
2. Як визначаються ключові показники ефективності (KPI) інвестицій у галузі управління?
3. Які існують джерела фінансування управлінських інвестицій?
4. Як глобалізація впливає на інвестування в управлінську діяльність компаній?
5. Розробіть план інвестиційного проекту для впровадження нової системи управління персоналом. Які джерела фінансування ви б обрали?
6. Проведіть SWOT-аналіз для визначення доцільності інвестування у відкриття нового управлінського департаменту.
7. Розробіть перелік ризиків, які можуть виникнути під час впровадження інвестиційного проекту в галузі управління, і запропонуйте заходи для їх мінімізації.
8. Як обрати пріоритетний інвестиційний проект із декількох альтернативних варіантів за допомогою методу аналізу ієрархій (АНР)?
9. Чи завжди інвестування в галузі управління приносить позитивний ефект? Наведіть приклади, коли такі інвестиції можуть бути неефективними.
10. Які інноваційні технології найбільше впливають на інвестиції в управлінські процеси?
11. Як екологічні та соціальні фактори (ESG) впливають на інвестиційні рішення в управлінській сфері?
12. Чи варто компаніям вкладати ресурси в навчання менеджерів або це краще замінити наймом нових фахівців? Обґрунтуйте свою думку.
13. Як корпоративна культура впливає на успішність інвестиційних проектів у галузі управління?
14. Які переваги та недоліки інвестування у цифровізацію управлінських процесів?
15. Чи повинні компанії орієнтуватися на короткострокову вигоду чи довгостроковий вплив при інвестуванні в управлінські технології? Чому?
16. Як наявність сильної команди менеджерів впливає на рішення інвесторів вкладати в компанію?
17. Чи виправдані великі інвестиції у системи управління, якщо компанія є невеликою за масштабами? Наведіть аргументи за і проти.
18. Як інвестиції в корпоративне навчання впливають на конкурентоспроможність компанії?
19. Чи можуть інвестиції в управління корпоративною соціальною відповідальністю (КСВ) стати вирішальним фактором для залучення зовнішніх інвесторів?
20. Які культурні особливості варто враховувати при інвестуванні у міжнародні управлінські проекти?

21. Чи завжди інвестування в автоматизацію управління призводить до підвищення продуктивності? Наведіть приклади позитивних і негативних наслідків.
22. Яку роль відіграють зовнішні консультанти у реалізації інвестиційних проєктів у сфері управління? Чи виправдовують вони свої витрати?
23. Чи варто компаніям вкладати ресурси у розвиток м'яких навичок (soft skills) своїх менеджерів, чи це більше залежить від особистості працівників?

Запитання для спеціальності «Менеджмент соціокультурної діяльності»

1. Які інвестиції є найбільш ефективними для розвитку закладів культури (театри, музеї, бібліотеки) в умовах обмеженого фінансування?
2. Як цифрові технології змінюють підхід до інвестування у соціокультурну діяльність? Чи варто інвестувати у створення віртуальних музеїв та вистав?
3. Чи є доцільним залучення приватного капіталу для підтримки соціокультурних ініціатив? Як це вплине на їхню доступність для громадян?
4. Чи повинні соціокультурні проєкти орієнтуватися на прибутковість, чи головною метою має бути культурний розвиток?
5. Який вплив мають інвестиції в інфраструктуру фестивалів, концертів та інших масових заходів на місцеву економіку?
6. Як пандемія змінила підхід до інвестування у соціокультурну сферу? Чи виправдані інвестиції в онлайн-формати?
7. Які виклики та можливості виникають під час інвестування у збереження нематеріальної культурної спадщини?
8. Як визначити пріоритети для інвестування у соціокультурні ініціативи: підтримка національних традицій чи розвиток сучасного мистецтва?
9. Чи варто залучати міжнародних донорів до фінансування соціокультурних проєктів? Як це впливає на їхню реалізацію та автономність?
10. Як виміряти соціальний ефект від інвестицій у культурно-просвітницькі програми? Чи можна цей ефект співставити з економічними вигодами?
11. Яку роль відіграють місцеві громади в інвестиційних проєктах соціокультурної діяльності? Чи повинні вони бути основними бенефіціарами?
12. Чи є виправданими інвестиції в організацію локальних культурних подій у невеликих містах і селах? Як це впливає на культурне життя громади?
13. Як інвестиції у розвиток креативних індустрій можуть впливати на соціокультурний простір країни?
14. Чи варто розглядати соціокультурну діяльність як окремий сектор для державних і приватних інвестицій? Чому?
15. Як розвиток туризму може сприяти залученню інвестицій у соціокультурну сферу?

Запитання для підготовки виступів для спеціальності «Туризм і рекреація»

1. Інвестування у розвиток туристичної інфраструктури: перспективи для України.
2. Екотуризм як напрямок інвестицій: міжнародний досвід та можливості для України.
3. Потенціал залучення іноземного капіталу у сферу готельно-ресторанного бізнесу.
4. Інвестиційні стратегії розвитку курортних зон в умовах глобалізації.
5. Інноваційні підходи до фінансування туристичних стартапів.
6. Розвиток сільського зеленого туризму як об'єкта інвестиційної діяльності.
7. Туризм в умовах пандемії: нові виклики для інвесторів та можливості.
8. Цифрові технології у туризмі: напрямки інвестування.
9. Державне регулювання інвестицій у туристичну галузь: проблеми та перспективи.
10. Інвестиційний потенціал культурно-історичних пам'яток України.
11. Роль міжнародних організацій у стимулюванні інвестицій у туризм.
12. Сталий розвиток туризму: концепція «зелених» інвестицій.
13. Що таке інвестування в туристичну сферу, і чому воно важливе для економіки країни?
14. Які основні об'єкти інвестування в туризмі можна виділити?
15. Які чинники впливають на привабливість туристичної сфери для інвесторів?
16. Які ключові проблеми характерні для туристичної інфраструктури в Україні?
17. Які світові тенденції розвитку туристичної інфраструктури ви можете назвати?
18. Чим українська туристична інфраструктура відрізняється від світової, і в яких аспектах вона має найбільший потенціал для розвитку?
19. Які напрями інвестування в туристичну сферу вважаються найбільш перспективними?
20. Чим відрізняються інвестиції у готельний бізнес від інвестицій у курортну інфраструктуру?
21. Як впливають цифрові технології на напрями інвестування в туризм?
22. Які регіони України є найбільш інвестиційно привабливими для розвитку туризму і чому?
23. Які фактори визначають інвестиційну привабливість туристичних регіонів?
24. Які переваги для інвесторів може мати інвестування у культурно-історичні регіони?
25. Які джерела фінансування є основними для інвестування в туризм?
26. Чим відрізняються банківські кредити від приватних інвестицій у туристичну сферу?
27. Які переваги для туристичних проектів дає краудфандинг?
28. Які основні ризики виникають при інвестуванні в туризм?
29. Як сезонність впливає на рентабельність туристичних проектів?

30. Які заходи можна застосувати для мінімізації екологічних ризиків у туризмі?
31. Які форми державної підтримки інвесторів у туризмі ви можете назвати?
32. Як впливають податкові пільги на залучення інвестицій у туристичну сферу?
33. Які програми державної підтримки інвесторів у туризм існують в Україні?
34. Які приклади успішних міжнародних туристичних проєктів ви можете назвати?
35. Як держави використовують публічно-приватне партнерство для розвитку туризму?
36. Які уроки міжнародного досвіду можуть бути корисними для розвитку туризму в Україні?
37. Чому інвестування в туризм в Україні має значний потенціал?
38. Які напрями інвестування в туризм є найбільш перспективними для відновлення після війни?
39. Як державні програми можуть стимулювати розвиток туристичної галузі в Україні?
40. Які приклади успішних інвестиційних проєктів у туризмі є в Україні?
41. Що зробило курорт Буковель прикладом успішного інвестиційного проєкту?
42. Які перспективи має розвиток екологічного туризму на Шацьких озерах чи в Карпатах?

Запитання для підготовки виступів для спеціальності «Харчові технології»

1. Які основні чинники роблять ресторанну сферу України привабливою для інвесторів?
2. Як ресторанні технології сприяють підвищенню ефективності бізнесу?
3. Назвіть ключові напрями інвестування у ресторанний бізнес.
4. Які сучасні інновації впроваджуються у ресторанному бізнесі?
5. Як цифрові технології впливають на роботу закладів громадського харчування?
6. Назвіть приклади успішних українських ресторанних проєктів, що залучили значні інвестиції.
7. Які особливості ресторану «100 років тому вперед» привертають увагу інвесторів?
8. Як Milk Bar демонструє ефективне використання інвестицій та інновацій?
9. Що робить ресторан «Молодість» унікальним на ринку?
10. Яким чином CloudKitchens та подібні проєкти вплинули на ресторанний бізнес в Україні?
11. Які основні ризики пов'язані з інвестуванням у ресторанний бізнес?
12. Які джерела фінансування можуть використовувати підприємства для розвитку ресторанних технологій?
13. Чому важливо враховувати технологічні ризики при інвестуванні у ресторанну сферу?
14. Як штучний інтелект допомагає мінімізувати фінансові ризики у ресторанному бізнесі?
15. Які технології автоматизації сьогодні є найбільш популярними у ресторанному бізнесі?
16. Як можна використовувати аналітичні платформи для підвищення ефективності роботи ресторану?
17. Які переваги та недоліки мають хмарні кухні порівняно із традиційними ресторанами?
18. Як міжнародна експансія українських ресторанів впливає на їх інвестиційну привабливість?
19. Які перспективи має ресторанний бізнес України на міжнародному рівні?
20. Як поєднання традицій та сучасних технологій впливає на конкурентоспроможність ресторанних закладів?

Запитання для підготовки виступів для спеціальності «Готельно-ресторанна справа»

1. Які інвестиції вважаються найбільш ефективними для підвищення конкурентоспроможності готельних і ресторанних закладів?
2. Як сучасні технології (цифровізація, автоматизація, системи онлайн-бронювання) впливають на доцільність і окупність інвестицій у готельно-ресторанний бізнес?
3. Чи виправдані інвестиції в екологічність і сталий розвиток у готельно-ресторанній справі? Як це може вплинути на лояльність клієнтів?
4. Як впровадження концепцій «кругової економіки» (зменшення відходів, повторне використання ресурсів) може стати інвестиційним пріоритетом для ресторанів та готелів?
5. Які ризики пов'язані з інвестуванням у відкриття закладів преміум-класу в умовах економічної нестабільності?
6. Чи варто інвестувати в автоматизовані рішення, такі як роботизовані кухні, безконтактне обслуговування або віртуальні тури для готелів?
7. Як впливають сезонність і місце розташування закладу на прийняття інвестиційних рішень у цій сфері?
8. Чи варто вкладати кошти у відкриття готелів та ресторанів у регіонах із низьким туристичним потоком? Які стратегії можуть допомогти досягти успіху в таких умовах?
9. Чи варто готелям і ресторанам інвестувати в розвиток власного бренду, чи краще приєднуватися до міжнародних мереж?
10. Як сучасні тренди в харчуванні (вегетаріанство, локальні продукти, ф'южн-кухня) впливають на рішення про інвестиції у ресторанний бізнес?
11. Чи є інвестиції у навчання персоналу та покращення сервісу пріоритетними в довгостроковій перспективі? Які результати можна очікувати від таких вкладень?
12. Як використання Big Data може вплинути на стратегічні інвестиційні рішення у готельно-ресторанному бізнесі?
13. Чи варто інвестувати в розвиток закладів, орієнтованих на внутрішній туризм, особливо під час економічних криз?
14. Які маркетингові інструменти потребують найбільших інвестицій у готельно-ресторанному бізнесі, щоб забезпечити приплив клієнтів?
15. Як інвестиції в створення унікального клієнтського досвіду (авторські страви, інтерактивні шоу, незвичний дизайн) можуть вплинути на популярність та успіх закладу?

Запитання для спеціальності «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»

1. Які фактори впливають на вибір інвестиційного портфеля для банків у сучасних економічних умовах?
2. Як страхові компанії можуть ефективно використовувати інвестиційні ресурси для підвищення своєї прибутковості?
3. Чи варто банкам інвестувати в криптовалютні активи? Які ризики та переваги це може мати?
4. Як впровадження фінансових технологій (FinTech) змінює підхід до інвестування в банківській і страховій сферах?
5. Чи можуть зелені облігації стати пріоритетним напрямком інвестування для фінансових установ?
6. Які ризики виникають при інвестуванні у високоволатильні фінансові інструменти, такі як деривативи, і як їх можна мінімізувати?
7. Чи доцільно інвестувати в цифровізацію страхових продуктів? Як це впливає на конкуренцію в галузі?
8. Як дотримання принципів ESG (екологічне, соціальне та корпоративне управління) впливає на інвестиційну стратегію фінансових установ?
9. Яку роль відіграє фондовий ринок у забезпеченні ліквідності для інвестиційних проєктів компаній?
10. Чи є доцільними значні інвестиції банків у розвиток Big Data і штучного інтелекту для прогнозування фінансових ризиків?
11. Як змінюється структура інвестиційного портфеля під впливом інфляційних процесів?
12. Чи варто страхувати ризики інвестування у фондовий ринок, і якщо так, які методи для цього найефективніші?
13. Які інвестиційні стратегії дозволяють забезпечити стабільний дохід під час економічної кризи?
14. Як інвестиції в мікрофінансові організації можуть сприяти розвитку фінансових ринків?
15. Чи є національні фондові ринки ефективними майданчиками для залучення іноземного капіталу? Які обмеження їм можуть заважати?
16. Як діджиталізація фондового ринку впливає на залучення нових інвесторів?
17. Чи доцільно страхування життя вважати інвестиційним інструментом? Які переваги й обмеження цього підходу?
18. Як роль центрального банку впливає на формування інвестиційних стратегій у банківській системі?
19. Чи виправдані ризики інвестування в IPO на ранніх етапах виходу компанії на ринок?
20. Як світові економічні кризи змінюють підхід до інвестування у фінансовій та банківській сферах?

7. ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ЗАЛІКУ

- Сутність та методи інвестування
- Розкрийте поняття «інвестиції». Охарактеризуйте основні стадії інвестиційного циклу.
- Визначте зміст інвестиційної діяльності та інвестиційного процесу.
- Об'єкти і суб'єкти інвестиційного менеджменту. Визначте та охарактеризуйте основні об'єкти та суб'єкти інвестиційної діяльності.
- Визначте роль фінансових установ, галузевих та територіальних угруповань, асоціацій та концернів на інвестиційному ринку України.
- Назвіть основні види (класифікацію) інвестицій. Назвіть основне правило інвестування
- Наведіть форми інвестицій. Охарактеризуйте реальні, фінансові, інноваційні та інтелектуальні інвестиції.
- Що таке інвестиційна діяльність? Хто такі інвестори? Дайте визначення поняттям: портфельні та прямі інвестиції.
- Визначте характерні ознаки інвестиційного ринку. Охарактеризуйте зміст інвестиційного попиту і пропозиції.
- Охарактеризуйте основні складові інфраструктури ринку інвестицій.
- Оцінка та прогнозування розвитку інвестиційного ринку. Охарактеризуйте стан кон'юнктури інвестиційного ринку в Україні.
- Охарактеризуйте інвестиційний клімат в Україні.
- За якими принципами слід проводити фінансово-економічну оцінку інвестиційного проекту? Назвіть основні критерії та показники за якими визначається ефективність інвестиційного проекту?
- Охарактеризуйте стратегію інвестування інвестиційного проекту. Охарактеризуйте основні документи управління реалізацією інвестиційного проекту.
- Що таке проектний ризик? Що таке фінансовий моніторинг?
- Які нормативно-правові акти регулюють фінансування та державне кредитування?
- Охарактеризуйте чинники, за якими визначається інвестиційна привабливість підприємства (галузі).
- Дайте оцінку привабливості регіону і планування інвестицій.
- Дайте характеристику методологічних підходів до оцінки інвестиційної привабливості регіонів.
- Для чого робляться інвестиційні дослідження? Що таке інвестиційна стратегія та що таке інвестиційний проект? Чим тактичний інвестиційний проект відрізняється від стратегічного?
- Поняття інвестиційної стратегії і її роль у розвитку підприємства. Принципи і послідовність розробки інвестиційної стратегії підприємства.
- Дати порівняльне визначення інвестиційного ринку та ринку інвестицій. Охарактеризувати види інвестиційного попиту.
- Навести характеристику функціональної складової інфраструктури інвестиційного ринку. Охарактеризувати інфраструктуру інвестиційного ринку. Сформулювати головне завдання інвестиційної інфраструктури.
- Дати визначення кон'юнктури інвестиційного ринку. Навести чотири характерні стадії кон'юнктури інвестиційного ринку.
- Дати визначення інвестиційного клімату держави. Перерахувати чинники, що формують інвестиційний клімат країни.
- Навести базові узагальнюючі показники інвестиційної привабливості регіонів України.
- Дати визначення інвестиційного проекту. Перерахувати класифікаційні ознаки бізнес-проекту.
- Назвати умови кредитування.

- Які показники використовують для визначення ефективності інвестицій? Як визначають внутрішню норму дохідності інвестиційного проекту?
- Що включає в себе техніко-економічне обґрунтування проекту?
- Охарактеризуйте процедуру оцінки інвестиційного проекту інвестором (кредитором).
- Визначте роль кошторисів при ціноутворенні в інвестиційній сфері.
- Управління інвестиційною фазою інвестиційного проекту. Що таке життєвий цикл інвестиційного проекту? Назвіть фази інвестиційного циклу.
- Назвіть умови припинення інвестиційної діяльності.
- Управління реальними інвестиціями. Визначте характерні ознаки реальних інвестицій. Назвіть основні форми реального інвестування. Що таке управління реальними інвестиціями?
- Що таке капітальні вкладення. Дайте визначення поняттям: ноу-нау, патент, гудвіл, нематеріальний актив.
- Назвіть основні об'єкти реальних інвестицій. Охарактеризуйте методи оцінки основних фондів: первинні, відновлювані та залишкові. Наведіть методи нарахування амортизації.
- Охарактеризуйте склад і структуру оборотних коштів. Охарактеризуйте джерела оборотних коштів: власні, позикові та залучені кошти. Основні характеристики управління оборотними коштами?
- Дайте визначення ризику та його основним видам: діловому, фінансовому, процентному, ринковому, випадковому, ліквідності, ризику, пов'язаному з купівельною спроможністю.
- Побудова ефективної системи ризик-менеджменту на підприємстві при реалізації інвестиційного проекту
- Розкрийте поняття страхування інвестицій. Назвіть види страхування та їх характерні ознаки.
- Особливості управління інноваційними інвестиціями підприємства. Сутність інновацій та інноваційного процесу
- Нововведення та їх зародження.
- Венчурне підприємництво
- Умови для створення венчурної фірми
- Зовнішній та "внутрішній" венчур.
- Що таке технополіс?
- Управління фінансовими інвестиціями підприємства. Дати визначення терміну «цінні папери».
- Основні фінансові інструменти: акції, облігації, векселя.
- Перерахувати учасників ринку цінних паперів. Навести характеристику особливостей фінансових інвестицій.
- Дати сутнісну характеристику окремих видів і груп цінних паперів. Зазначити класифікацію цінних паперів за групами.
- Навести принципи формування портфеля цінних паперів. Перерахувати основні методи досягнення збалансованості портфеля.
- Охарактеризувати основних посередників на фондовій біржі. Зазначити основні етапи становлення фондового ринку в Україні.
- Державна політика України в області менеджменту іноземних інвестицій.
- Пільги іноземним інвесторам та умови їх застосування.
- Спеціальні (вільні) економічні зони.
- Інтелектуальні інвестиції.
- Інвестиційна діяльність у офшорних зонах.
- Бізнес-планування інвестиційних проектів.
- Пріоритетні зони для іноземних інвестицій.
- Фактори перешкоджання припливу іноземних інвестицій в Україну.

8. ФОРМИ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ УСПІШНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача до виконання конкретної роботи. При поточному контролі оцінці підлягають: рівень теоретичних знань та вміння працювати з науковою літературою, знання матеріалу, продемонстрованого у виконаних (як правило) індивідуальних завданнях; обґрунтованість висновків, а також самостійність та повнота вирішення практичних завдань та аналізу матеріалів; активність та систематичність роботи на заняттях; результати виконання домашніх завдань, тестів, експрес-опитувань тощо.

Форми проведення поточного контролю: усне опитування здобувачів, вирішення практичних завдань, тестові завдання (для зацікавленості у навчанні, розвитку здібностей здобувача може бути передбачено виконання інших, індивідуальних для кожного здобувача завдань).

Проміжний контроль проводиться після вивчення відповідних тем або блоку тем (модулю) з метою з'ясування ступеню засвоєності здобувачами відповідного об'єму опрацьованого та вивченого матеріалу та подальшої оцінки рівня отриманих знань.

Форми проведення проміжного контролю: співбесіда (усне спілкування), тестове опитування, вирішення практичних завдань, контрольна робота.

Підсумковий контроль у формі заліку.

9. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Розподіл балів, що присвоюються студентам з навчальної дисципліни «Інвестування» є сумою балів за виконання індивідуальних завдань (доповідей), відповідей на практичних заняттях та тестових завдань, та додаткових балів за активність під час обговорення поточних тем на заняттях.

У разі не набрання мінімальної кількості балів студент не допускається до складання заліку. Поточні оцінки отримуються за кожним зі змістовних модулів курсу.

Під час заліку студент має можливість отримати додаткові бали для отримання підсумкової семестрової оцінки.

При проведенні заліку відповідь здобувача оцінюється таким чином:

Відмінно – повна вірна відповідь на всі основні та додаткові питання та вірне рішення задачі;

Добре – повна вірна відповідь на основні питання, неповна або не зовсім вірна відповідь на одне з основних питань та (або) додаткові питання, правильний хід рішення задачі ;

Задовільно – повна вірна відповідь на 1 основне питання за умови неповної або не зовсім вірної відповіді на одне з основних питань та (або) додаткові питання, чи відсутність відповіді на одне з основних питань, задача рішення з неточністю;

Не задовільно – відповідь відсутня або відповідь є помилковою на питання, задача вирішена не вірно.

10. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ ЗА ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

11. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Антонюк В. П., Герман Л. Л. Інвестиційний аналіз: навчальний посібник. Київ: Кондор, 2020. 248 с.
2. Боярко І. М., Гриценко Л. Л. Інвестиційний аналіз. Київ: Центр навчальної літератури, 2022. 400 с.
3. Кириченко О. А., Кириченко В. О. Інвестування: теорія і практика: підручник. Київ: Знання, 2022. 512 с.
4. Мойсесенко І., Ревак І., Миськів Г., Чапляк Н. Інвестиційний аналіз: навчальний посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2019. 276 с.
5. Майорова Т. В. Інвестиційна діяльність: підручник для студентів вищих навчальних закладів. Київ: Центр учбової літератури, 2018. 470 с.
6. Зубик О. І., Савельєв А. Г. Основи інвестування: навчальний посібник. Харків: Ранок, 2020. 304 с.
7. Інвестування: підручник для студентів вищих навчальних закладів / І. Л. Сазонець, В. А. Федорова, А. Ю. Гладченко. Львів: Новий світ-2000, 2019. 388 с.

Допоміжна

1. Інвестування: навчальний посібник / І. Ю. Зайцева, М. В. Бормотова; Міністерство освіти і науки України, Український державний університет залізничного транспорту. Харків: УкрДУЗТ, 2017. 170 с.
2. Готельно-ресторанний бізнес: навч. посібник. [Електронний ресурс] / О.А.Ніколайчук, Н.С.Приймак, О.А. Сімакова, А.В. Слащева, Ю.А. Горяйнова, Ю.М. Коренець, О.А. Боднарук, О.А. Пусікова,Є.Г. Клевцов; ред. О.А. Ніколайчук. – Кривий Ріг : Вид.ДонНУЕТ, 2022. – 250с.
3. Бутко І. М., Бутко М. П. Менеджмент інвестиційної діяльності. Київ : Центр учб. літ., 2019. 480 с.
4. Михайлова Л. І., Денисенко М. П. Інвестиційно-інноваційна діяльність. Унів. кн., 2023. 1050 с.
5. Пересада А.А. Управління інвестиційним процесом. – К.: Лібра, 2022. – 472 с.
6. Селіверстов В. Інвестування. Суми, 2024. 480 с.
7. Мостенська Т. Г., Шинарук Л. В., Мостенська Т. Г. Інвестиційний менеджмент. Кондор, 2020. 308 с
8. Сукач М., Скопень М. Інформаційні системи і технології в готельноресторанному та туристичному бізнесі: підручник. Ліра-К, 2017. URL: <https://doi.org/10.26884/mks.t1627>
9. Січка І. І. *Методичні рекомендації «Інвестування в готельно-ресторанному господарстві»*. — Ужгород: ПП «Інватор», 2024. — 39 с.
10. Лемешевська О. В. Інвестування в туристичну галузь: перспективи розвитку. Київ: Науковий світ, 2020. 192 с.
11. Піль Є. А. Туристичний бізнес: інвестиційна діяльність та інновації. Одеса: ОНУ, 2019. 204 с.
12. Сергеева М. В. Інвестиції у розвиток туристичної інфраструктури: міжнародний досвід і практика України. Харків: Право, 2021. 256 с.
13. Ткаченко Т. І. Стратегічне управління туристичним бізнесом: навчальний посібник. Київ: Альфа-М, 2018. 312 с.
14. Інвестування: навчальний посібник / І. Ю. Зайцева, М. В. Бормотова; Міністерство освіти і науки України, Український державний університет залізничного транспорту. Харків: УкрДУЗТ, 2017. 170 с.
15. Докієнко Л., Тринчук В. *Інвестиційна привабливість готельно-ресторанного бізнесу в Україні: фінансові індикатори внутрішніх загроз. — Ресторанний і готельний консалтинг. Інновації.* — 2022. — Т. 5, № 2. — С. 210–228.

Нормативно-правові акти

Закон України «Про інвестиційну діяльність» від 18.09.1991 р. № 1560-XII (із змінами і доповненнями). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/main/1560-12> (дата звернення: 20.12.2024).

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Господарський кодекс України. Закон України № 436-IV від 16.01.2003 зі змін. від 01.02.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>

Податковий кодекс України. Закон України № 2856-VI від 23.12.2010 (ред. від 29.12.2019). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

Інформація та новини у сфері фінансово-інвестиційної діяльності та податків. URL: <http://www.finclub.kiev.ua>

Офіційний сайт Інституту економічних досліджень та політичних консультацій. URL: <http://www.ier.com.ua/ua>

Офіційний сайт Міністерства економіки України. URL: www.me.gov.ua

Міжнародні джерела

1. World Tourism Organization (UNWTO). *Tourism Investment Report 2022*. — Madrid: UNWTO, 2022. — 84 p. — URL: <https://www.unwto.org>.
2. World Travel & Tourism Council (WTTC). *Travel & Tourism Economic Impact 2023: Global Trends & Investment Outlook*. — London: WTTC, 2023. — 102 p. — URL: <https://wttc.org>.
3. OECD. *Tourism Trends and Policies 2022*. — Paris: OECD Publishing, 2022. — 320 p. — DOI: <https://doi.org/10.1787/20767773>.
4. Harper D. *Valuation of Hotels for Investors*. — London: Routledge, 2016. — 372 p.
5. Raleigh L. E., Roginsky R. J. (Eds.). *Hotel Investments: Issues & Perspectives*. — Washington: American Hotel & Lodging Educational Institute, 2015. — 392 p.
6. Hassanien A., Dale C. *Hospitality Business Development*. — London: Routledge, 2019. — 288 p.
7. HVS Global Hospitality Services. *Structuring a Hotel Investment: Concepts, Models, and Strategies*. — New York: HVS, 2020. — URL: <https://www.hvs.com>.
8. UNCTAD. *World Investment Report 2023: Investing in Sustainable Energy for All*. — Geneva: United Nations Conference on Trade and Development, 2023. — 250 p. — URL: <https://unctad.org>.
9. Cornell University School of Hotel Administration. *The Hotel Investment Handbook 2021*. — Ithaca, NY: Cornell SC Johnson College of Business, 2021. — 158 p. — URL: <https://sha.cornell.edu>.
10. HospitalityNet. *Global Hotel Investment Insights Report 2024*. — Amsterdam: HospitalityNet BV, 2024. — URL: <https://www.hospitalitynet.org>.